

II

Illinsaari 1

Rautakautisen löytöpaikan koekaivaus 1.–12.6.2015

ARKEOLOGIA

FM Ville Hakamäki

2015

Tiivistelmä

Oulun yliopiston arkeologian oppiaine suoritti kaivauksia lin Illinsaarella kesäkuussa 2015. Kohdenimellä Illinsaari 1 tunnetulta alueelta on keväällä 2011 löydetty metallinilmaisimella rautakauden loppuun tai keskiajan alkuun ajoittuva pronssinen kampariipus ja aikavälillä 1.–12.6. suoritetuilla kenttätöillä pyrittiin paikantamaan esineeseen liittyviä kerroksia ja ilmiöitä sekä tarkentamaan kohteen laajuutta ja ajoitusta. Koska alueella on aikaisempien tarkastuskäyntien ja inventointien yhteydessä havaittu myös historiallisesta ajasta kertovia rakenteita, kuten tervahauta sekä maaperusteisen rakennuksen pohja, voitiin kohteen maakerrosten odottaa olevan ainakin jossain määrin sekoittuneita. Tutkimuksen kuluessa alueella avattiin kaksi suurempaa kaivausalueita sekä viisi koeruutua, jotka käsittivät kampariipuksen löytöpaikan yhteydessä olleen tasanteen, sen ympäristön sekä historialliseen aikaan liittyvän rakennuksen jäännöksen. Rakennusjäännöksen alueelta havaitun kenties 1800-luvulle ajoittuvan kiuaskiveyksen lisäksi kaivannoissa ja koeruuduissa havaittiin ainoastaan luonteeltaan epämääräisiä ja todennäköisimmin historialliseen aikaan sijoittuvia ilmiöitä ja rakenteita sekä jonkin verran näin ajoittuvaa esineistöä, kuten lasia, keramiikkaa ja rautanauloja. Mitään rautakauden tai keskiaikaan viittaavaa ei löydetty. Tutkimuksen päätteeksi voidaan todeta, että kohteen historiallisen ajan toiminta on suurelta osin tuhonnut rautakauden toiminnasta kertovat kerrokset. Tästä huolimatta alueella saattaa edelleen olla löydettävissä myös kampariipukseen liittyviä ilmiöitä, joskin näiden paikantaminen tulee vaatimaan lisätutkimuksia.

SISÄLLYSLUETTELO

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	1
PERUSKARTTAOTE	2
JOHDANTO	3
1. KOHTEEN KUVAUS.....	5
2. KAIVAUKSEN JA DOKUMENTAATIOMENETELMÄT	8
3. KAIVAUKSEN KULKU JA HAVAINNOT.....	10
3.1. Kaivausalue 1	10
3.1.1. Kaivausalueen 1 löytöaineisto.....	13
3.2. Kaivausalue 2	14
3.2.1. Kaivausalueen 2 löydöt	15
3.3. Koeruudet 1–5	17
3.3.1. Koeruutu 1.....	17
3.3.2. Koeruutu 2.....	18
3.3.3 Koeruutu 3.....	19
3.3.4. Koeruutu 4.....	20
3.3.5. Koeruutu 5.....	20
4. JOHTOPÄÄTÖKSET.....	21
5. BIBLIOGRAFIA	22
7.1. Painamattomat lähteet.....	22
7.2. Tutkimuskirjallisuus	23
6. KARTTALUETTELO.....	24
7. KUVALUETTELO	25
8. KARTAT	27

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Kunta:	li
Tutkimusalue:	1000023381, Illinsaari
Tutkimuksen laatu:	Kaivaus
Kohteen ajoitus:	Rautakausi, keskiaika, historiallinen aika
Kohteen tyyppi:	Asuinpaikka
Peruskarttalehti:	2533 09 li
Koordinaatit:	x=7246008,y=425052,z=10,00
Maanomistaja:	Hilkka Helinä Leppälä
Tutkimuslaitos:	Oulun yliopiston arkeologian oppiaine
Tutkimuslupa:	MV/9/05.04.01.02/2015
Kaivauksen johtaja:	Ville Hakamäki, FM
Kenttätyöaika:	2.–12.6.2015
Tutkitun alueen laajuus:	26,5 m ²
Tutkimuksen kustantaja:	Oulun yliopiston arkeologian oppiaine
Löydöt:	KM 40491: 1–183
Kuvat:	Digikuvat: 54 kuvaa (Oulun yliopiston arkeologian laboratorio)
Aiemmat tutkimukset:	Sarkkinen 2011, tarkastus Hakamäki 2013, inventointi
Aiemmat löydöt:	KM 38830: 1–2
Raportin sivumäärä:	39
Alkuperäisen raportin säilytyspaikka:	Oulun yliopiston arkeologian laboratorio
Kopiot:	Museoviraston arkisto, Pohjois-Pohjanmaan museo

PERUSKARTTAOTE

JOHDANTO

Illinen metallinilmaisinharrastaja Vesa Ruotsalainen löysi huhtikuun 27. päivän illina Illinsaaresta joukon varsin iäkkäiksi otaksumaansa esineistöä. Metallinilmaisimella paikannettu esineistö piti sisällään pääasiallisesti raudasta valmistettuja ja selkeästi varsin myöhäisiä esineitä, mutta myös pronssisen kampariipuksen, joka ajoituksensa puolesta kuuluu lähinnä myöhäiselle rautakaudelle tai varhaiselle keskiajalle. Esineistöä tehtiin ilmoitus Pohjois-Pohjanmaan museolle, josta käsin kampariipus sekä astian kappaleeksi tulkittu kuparilevyn kappale toimitettiin kansallismuseon kokoelmiin (KM 38830:1-2).

Sijaintinsa, ympäristönsä sekä löytöhistoriansa puolesta löytöpaikka, Illinsaari 1¹, on liitettävissä Illinsaaren muihin arkeologisiin kohteisiin sekä löytöpaikkoihin, joskin näistä poiketen alueella on nähtävissä myös historialliselle ajalle kuuluvia rakenteita ja ilmiöitä. Aikaisemmin löydetyn varhaisen löytöaineiston sekä kuluvaan vuosikymmenen kuluessa paikannettujen myöhäisrautakautisten sekä varhaisen keskiajan kohteiden perusteella katsottiin myös kampariipuksen löytöpaikan luonteen selvittäminen arkeologisin kaivauksin aiheelliseksi. Kaivaus toteutettiin Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen opetuskaivauksena aikavälillä 1.–12.6.2015. Teemoiltaan tutkimus liittyi läheisesti myös arkeologian oppiaineessa toimivaan ja Koneen säätiön rahoittamaan tutkimushankkeeseen ”Yhteisöjen keskinäinen yhteistyö- ja riippuvuussuhde sosiaalisena ilmiönä. Sisämaa ja rannikko Pohjois-Suomen rautakauden löytöjen ja kohteiden valossa”.

Kohteelle siirryttiin päivittäin Oulun yliopistolta käsin yhdellä paketti- ja yhdellä henkilöautolla. Kaivaukseen liittyvä kalusto, tutkimusinfrastruktuuri sekä konservointi järjestettiin Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen toimesta. Kentällä kalustoa säilytettiin Illinsaaren hiihtomajassa, joka toimi kaivauksen aikana myös sosiaalitalana. Kenttätöihin osallistui kaiken kaikkiaan 14 hengen tutkimusryhmä. Opiskelijoina kaivauksella työskentelivät Kaisa Erkkilä, Pia Hagqvist, Laura Hirvonen, Marjo Juola, Valtteri Kokko, Suvi Leskinen, Niko Liedes, Eveliina Torniainen, Anu Wittaniemi ja Iida Ylikulju. Lisäksi kenttätöihin osallistuivat arkeologian laboratorion tutkimusavustajina toimivat FM Paula Pelttari sekä FM Tuuli Koponen. Lisäksi yhtenä päivänä

¹ Mika Sarkkisen tarkastusraportissa (2011) kohteesta käytetään nimeä Illinsaari (länsi). Muinaisjäännösrekisteriin kohde on merkitty kohdenimellä Illinsaari. Tässä kertomuksessa kohteesta käytetään selvyuden vuoksi nimeä Illinsaari 1.

kaivauksilla avusti myös FM Aki Hakonen. Opetuksesta kentällä vastasi yliopistonlehtori FT Janne Ikäheimo. Kaivausta johti arkeologian oppiaineen tohtorikoulutettava FM Ville Hakamäki.

Oulussa, 21.12.2015

Ville Hakamäki
Kaivauksen johtaja

1. KOHTEEN KUVAUS

Kohde sijaitsee Iijoen suualueella kohoavan Illinsaaren länsilaidalla noin 1,2 kilometrin päässä lin kirkon koillispuolella. Nykytilassaan Illinsaari on noin 2 km² laajuinen, mutta sen muotoon ja laajuuteen ovat jossain määrin vaikuttaneet 1970-luvulla valmistuneen Raassakan voimalaitoksen sekä lin siltojen rakennustöihin liittyneet pengerrystyöt joiden yhteydessä myös Illinsaaren ja Kruunusaaren yhdistävä maakannas on syntynyt. Näitä saaren pohjoisosia koskevia keinotekoisia maisemanmuutoksia lukuun ottamatta Illinsaari on tänäkin päivänä varsin vähäisissä määrin modernin rakennuskannan kuormittama. Saaren eteläkärkeen muodostunutta asuinlähiötä sekä muutamia kesäasuntoja ja yksittäisiä omakotitaloja lukuun ottamatta saaren käyttö rajoittuu lähinnä erilaisiin ulkoilu- ja virkistysharrasteisiin, joista esimerkkinä voitaneen mainita useita kilometrejä pitkä ulkoilureittien verkosto sekä sen alkupisteenä toimiva Illinsaaren hiihtomaja.

Vähäisestä rakennuskannastaan johtuen Illinsaaren käytöstä kertovaa eri-ikäistä materiaalia on säilynyt alueella verrattain hyvin. Ensimmäinen Illinsaaresta talletettu arkeologinen esinelöytö on keskiaikainen tinakannu (PPM 1). Tinakannun löytöajankohdaksi mainitaan 1895 ja löytöpaikaksi 1900-luvun puolessa välissä kuivunut ns. Kellolampi, jonka sijaintipaikkaa ei tänä päivänä voida täysin yksiselitteisesti määrittää.² Tinakannun lisäksi historialliseen asutukseen liittyvää arkeologista materiaalia on löydetty erilaisten esinelöytöjen muodossa³ ja myös tässä käsiteltävän Illinsaari 1:n lähetyvillä olevalta pellolta on vuonna 2010 lunastettu nappeja, viitanhakanen, solki sekä muuta 1600–1700-luvuille ajoittuvaa aineistoa (PPM 13105:1–5). Esinelöytöjen lisäksi Illinsaaresta tunnetaan myös neljä historiallisen ajan tervahautaa.⁴

Alueen rautakautisesta käytöstä kertovia kohteita on puolestaan paikannettu erityisesti metallinilmainsinharrastuksen kasvavan suosion sekä metallinilmainsinlöytöjä seuranneiden arkeologisten kenttätutkimusten myötä. Kesällä 2011 löydetty Suutarinniemi on 2013–2014 suoritettujen arkeologisten kaivausten kuluessa osoittautunut Pohjois-Suomen kontekstissa varsin laajaksi myöhäisrautakautiseksi kalmistoksi kun taas kesällä 2014 tutkitulta Pirttitörmältä on löydetty rautakauden lopulle ja keskiajan alkuun ajoittuva asuinpaikka.⁵ Suutarinniemen

² Ikäheimo 2015.

³ Esim. Sarkkinen 2009.

⁴ Hakamäki 2013.

⁵ Suutarinniemi, ks. Kuusela 2013; Kuusela et al. 2013; Kuusela 2014; Kuusela 2015; Pirttitörmä; Ks. Hakamäki 2014; Hakamäki & Ikäheimo 2015.

kalmistoalue sijaitsee noin 360 metrin päässä Illinsaari 1:n pohjoispuolella, kun taas koillisessa sijaitsevalle Pirttitörmän asuinpaikalle on kohteelta matkaa noin 720 metriä.

Illinsaari 1 on löydettävissä noin 270 metrin päästä Illinsaaren hiihtomajan eteläpuolelta ja noin 50 metrin päästä ohikulkevasta pururadasta, josta käsin kohde on tavoitettavissa polkua pitkin. Lisäksi kohteen ohi kulkee kapea ja päällystetty tie läheisen omakotitalon pihaan, joten kohteen läheisyyteen on mahdollista päästä myös autolla. Alueen kasvillisuus koostuu nuorehkoista sekametsästä, jonka kasvillisuuteen kuuluu vallitsevien koivujen ja mäntyjen lisäksi kuusia, pihlajia sekä muita lehtipuita (Kuva 1). Lisäksi alueella on nähtävissä runsaasti sammalen peittämiä vanhoja kantoja, jotka ovat syntyneet joitain vuosikymmenin sitten tehdyssä hakkuissa. Topografiansa puolesta alue muistuttaa Illinsaaresta viime vuosina paikannettuja rautakauden lopun ja keskiajan alun kohteita, sillä myös täällä on nähtävissä jyrkkäpiirteinen ja pohjoiseen laskeva muinainen rantatörmä, jonka reunalla olevalle, noin yhdeksän metriä merenpinnan yläpuolelle kohoavalle tasanteelle arkeologisesti kiinnostava ihmistoiminta näyttää keskittyneen.

Kuva 1. Yleiskuva tutkimusalueesta. Kuva: A. Wittaniemi.

Metallinilmaisimella löydetyn kampariipuksen tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa, mutta Mika Sarkkisen tarkastuskertomuksessa löytöpaikan koordinaateiksi mainitaan $x=7246008$, $y=425052$, joskin käsikäyttöisellä GPS-laitteella mitattuihin paikkatietoihin sisältyvä ja varsinkin tiheikössä korostuva virhemarginaali on otettava huomioon. Mitään kohteen rautakautiseen käyttöön liitettäviä maanpäällisiä ilmiöitä tai rakenteita ei kohteen ympäristössä ole nähtävissä. Kuitenkin topografiansa sekä Illinsaaren vesistöhistorian puolesta alue on soveltunut asuttavaksi rautakauden lopulta saakka. Iin alueen jääkaudenjälkeisen maankohoamisilmiön takaisinlaskentaan perustuvan rannansiirtymiskronologian⁶ perusteella Illinsaari 1 on ollut merenpinnan yläpuolella noin vuoden 1000 tienoolla, jolloin Illinsaari on muodostanut yhden Iijoen suurimmista saarista. Saari on tuolloin ollut kaksiosainen ja eteläisen ja pohjoisen osan on erottanut kanavamainen jokiuoma, jonka rannalla Illinsaari 1 on sijainnut. Saaren halkaissut uoma on kuroutunut umpeen seuraavien vuosisatojen kuluessa jättäen jälkeensä lampia sekä vielä tänäkin päivänä havaittavia kosteikkoja.

Kohteen historialliseen käyttöön liittyvinä rakenteina alueelta on tunnistettavissa maastokartallekin merkitty tervahauta, joka sijaitsee noin 30 metrin päässä kampariipuksen pohjoispuolella törmän reunalla. Tervahauta on kooltaan noin 17–19 metriä ja sen halssi on kaivettu rinteeseen, josta se on yhä selvästi erotettavissa. Tervahaudan lisäksi kohteen välittömässä läheisyydessä on nähtävissä multapenkkaisen ja noin 5 x 5 metriä kooltaan olevan pirtin sekä siihen kuuluvan verrattain kookkaan kiukaan jäänteet (Kuva 2). Alueella ei karttalähteiden mukaan ole merkitty asutusta, joten ennen kaivausta kyseinen rakennuksen jäännös näyttäytyi ajoituksensa puolesta jokseenkin arvoituksellisena. Tervahaudan sekä pirttijäännöksen lisäksi alueen tasainen olemus luo vaikutelman pellostä tai pirttiin kuuluneesta vanhasta pihapiiristä.

Kampariipuksen sekä muun esineistön johdosta Pohjois-Pohjanmaan arkeologi Mika Sarkkinen suoritti alueelle tarkastuskäynnin 10.5.2011.⁷ Tarkastuksen yhteydessä ei havaittu merkkejä kampariipukseen ajallisesti liitettävästä muinaisjäännöksestä, joskin kertomuksessa löytöpaikan arvioidaan olevan muun muassa topografiansa ja sijaintinsa puolesta mahdollisesti kiinteä muinaisjäännös, jonka toteamisen edellytyksenä on koekaivaus. Tarkastuksen lisäksi kohteella

⁶ Ks. Okkonen 2003, liite 3. Illinsaaren vesistöhistoriallisesta kehityksestä, ks. esim. Kuusela et al. 2013; Hakamäki & Ikkäheimo 2015.

⁷ Sarkkinen 2011.

vierailtiin myös Aura Osuuskunnan toteuttaman ja Iin kunnan tilaaman taajama-alueen arkeologisen inventoinnin yhteydessä, joskaan tuolloin kohteesta ei saatu uusia tietoja.⁸

Kuva 2. Kohteeseen kuuluva kiuasrakenne. Kuva: J. Ikäheimo.

2. KAIVAUS- JA DOKUMENTAATIOMENETELMÄT

Kaivaus toteutettiin teknisenä tasokaivauksena maata noin 5 cm kerroksissa poistaen kunnes löydötön ja steriili pohjamaa saavutettiin. Pääasiallisena työvälineenä maanpoistossa käytettiin kaivauslastoja ja ainoastaan pintamaan poistossa apuna käytettiin lapioita, joilla humuskerros ja pintakasvillisuus poistettiin noin 50 x 50 cm "mattoina". Paikoitellen käytettiin myös hammaslääkäri-instrumentteja, pensseleitä sekä muuta hienokaivausvälineistöä, joskaan näille ei kaivauksen kuluessa juuri ilmennyt tarvetta. Lisäksi kaivauksen aikana käytettiin Garretin käsikäyttöistä Pro Pointer-metallinilmaisinta, jolla muun muassa poistettu pintamaa tarkastettiin juurien ja turpeen sekaan mahdollisesti jääneiden metallilöytöjen talteen saamiseksi. Myös

⁸ Hakamäki 2013.

koeruutujen sijoittelussa käytettiin apuna metallinilmaisinta. Kaivausalueilta sekä koeruuduista poistettu maa seulottiin. Kaikki kaivannot peitettiin ja maisemoitiin kaivauksen päätteeksi.

Kaivauksen aikana suoritettavat mittaus- ja kartoitustoimenpiteet suoritettiin pääasiallisesti Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen takymetrillä. Mittauksissa käytettiin alueelle mitattuja ja puupaaluin maastoon merkittyjä kiintopisteitä.⁹ Käytettyjen kiintopisteiden koordinaatit ovat:

	<u>x</u>	<u>y</u>	<u>z</u>
KP 1	7246011.052	425055.505	8.960
KP 2	7246008.455	425050.333	9.201
KP 3	246002.176	425056.264	9.216

Lisäksi kaivauksella hyödynnettiin yhden päivän ajan laserkeilainta, jota operoimaan kaivaukselle kutsuttiin Oulun yliopiston tohtorikoulutettava FM Aki Hakonen. Laserkeilaimella suoritettu dokumentaatio keskittyi jo 2011 tarkastuksessa havaitun pirttijäänöksen alueelle, josta pyrittiin ennen kajoavia toimenpiteitä luomaan kolmiulotteinen malli (ks. Kartta 3).

Havaitut löydöt talletettiin erikokoisiin minigrip-pusseihin tai pahvirasioihin vaadittavia kenttäkonservointitoimenpiteitä noudattaen. Löydöt kuljetettiin päivittäin arkeologian laboratorion tiloihin, jossa niiden varastointi järjestettiin säilymisen kannalta edullisissa olosuhteissa, muun muassa laboratorion kylmiössä. Löytöihin liittyvä paikkatieto talletettiin takymetrillä, jolla jokainen talteen otettu löytö mitattiin yksilöllisesti paikalleen. Niin ikään tutkimuksen yhteydessä havaittuja maaperän ilmiöitä dokumentoitiin pääasiallisesti takymetrillä, joskin myös tavanomaista, millimetripaperille tehtävää, teknistä piirtämistä harjoitettiin tilanteen mukaan. Lisäksi kaivauksen kulkua, havaittuja ilmiöitä sekä kohteen maisemaa dokumentoitiin valokuvaamalla.

Kaivauksen jälkityöt suoritettiin Oulun yliopiston tiloissa, pääasiallisesti arkeologian laboratoriossa, jossa löytöjen, karttamateriaalien, paikkatiedon ja muun aineiston käsittelyyn osallistui myös kaivaukselle osallistuneista opiskelijoista koostuva arkeologian oppiaineen jälkityökurssi. Löytöjen konservointi suoritettiin arkeologian laboratoriossa konservaattori Jari Heinosen toimesta.

⁹ Kiintopisteiden mittaaminen suoritettiin vuoden 2013 mittalaiteturssin yhteydessä RTK GPS-laitteella. Kurssin vastuuhenkilönä toimi yliopistonlehtori FT Jari Okkonen.

3. KAIVAUKSEN KULKU JA HAVAINNOT

Kaivauksen kuluessa alueelle avattiin kaksi suurempaa kaivantoa sekä viisi yhden neliömetrin laajuista koeruutua (ks. kartta 1). Muodoltaan pitkänomaisella kaivausalueella 1 pyrittiin paitsi tavoittamaan 2011 löydetyin kampariipuksen löytöpaikka, myös havainnoimaan rautakautiseen toimintaan viittaavia maaperän ilmiöitä. Kaivausalueella 2 puolestaan täsmennettiin alueella olleen maaperusteisen rakennusjäännöksen ikää ja luonnetta. Koeruuduilla pyrittiin kartoittamaan kohteen laajuutta sekä paikantamaan rautakaudelle ja keskiajalle sijoittuvia kerroksia ja niiden sijoittelussa käytettiin apuna metallinilmaisinta. Kaiken kaikkiaan avattujen kaivausalueiden sekä koeruutujen yhteenlaskettu pinta-ala oli noin 26,5 m². kaikki kaivausalueet ja koeruudut tutkittiin puhtaaseen pohjamaahan saakka ja tutkimusalue maisemoitiin kaivauksen päätteeksi. Seuraavassa esitellään kaivausalueilla 1 ja 2 sekä koeruuduissa 1–5 tehdyt havainnot ja löydöt.

3.1. Kaivausalue 1

Kaivausalue 1 avattiin tutkimussuunnitelman mukaisesti länsiluode–itäkaakko -suuntaisena, metrin levyisenä ja 14 metriä pitkänä koeojana, joka lävisti alueella olevan tasanteen kutakuinkin kulmasta kulmaan (Kuva 3, Kartat 2 ja 5–6). Koeojalla pyrittiin paitsi paikantamaan kampariipuksen löytöpaikka, myös havainnoimaan siihen liittyviä maaperän ilmiöitä ja rakenteita. Kaivauksen kuluessa koeojaan avattiin kaksi laajennosta, joiden johdosta kaivausalueen 1 lopulliseksi laajuudeksi muotoutui noin 16,5m².

Kuva 3. Kaivausalue 1 tutkimuksen alkuvaiheessa: vasemmalla alue pintamaan poiston jälkeen (Kuva: V. Kokko) ja oikealla kaivausalue tasoon 1 kaivettuna (Kuva: V. Hakamäki).

Lapioilla suoritetun pintamaan poiston jälkeen esiin saatu taso 0 vaikutti lähes kauttaaltaan hyvin sekoittuneelta, eikä siinä pääsääntöisesti ollut nähtävissä selkeästi erotettavia maaperän ilmiöitä – ainoastaan kaivausalueen keskivaiheilla voitiin erottaa kiviä. Koska Illinsaaren maaperä on pääsääntöisesti voimakkaan lajittunut, kivet voitiin tulkita todennäköisesti alueen ihmistoimintaan liittyviksi. Kerrosta 1 kaivettaessa kivien ympärille alkoi hahmottua tumman rajapinnan ympäröimä ja muodoltaan jokseenkin epämääräinen ilmiö, jonka sisäpuolelle erityisesti havaituista kivistä suurin näytti sijoittuvan. Kyseisen ilmiön esiin saamiseksi koejoaan katsottiin aiheelliseksi avata kooltaan noin 4 m² oleva laajennos 1. Laajennoksen ansiosta ilmiö saatiin kokonaisuudessaan rajattua kaivausalueelle 1 (Kuvat 4).

Kuva 4. Kaivausalueella 1 havaittu tumma ja ympäristöä kivikkoisempi ilmiö tutkimuksen eri vaiheissa.

Yllä: Tasossa 1 ilmiö erottui lähinnä harmaana ja muodoltaan epämääräisenä. Lisäksi hallitsevana piirteenä ilmiön koilliskulmassa oli nähtävissä suurikokoinen kivi (Kuva: V. Hakamäki).

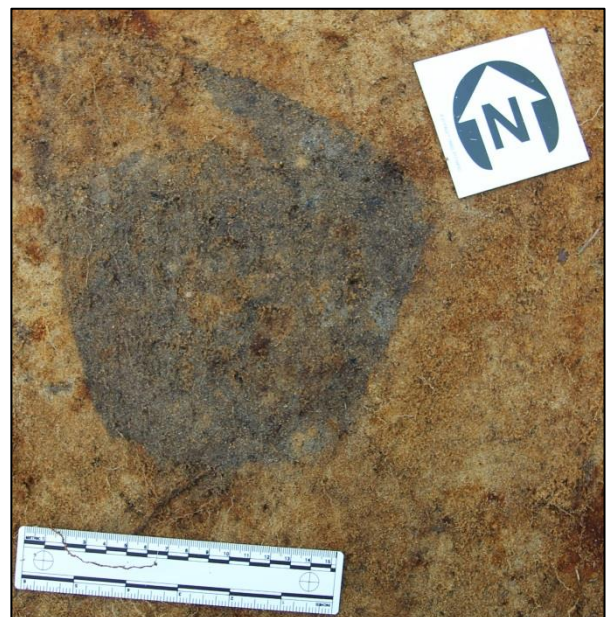
Alla: tasossa 3 ilmiö kutistui ja muuttui selväpiirteisemmäksi tumman rajapinnan myötä (Kuva: V. Hakamäki).

Laajennoksen alueella havaittu ilmiö hahmottui aluksi muodoltaan karkean soikeana ja mitoiltaan noin 1,2 x 0,6 m olevana harmaana värjäytymänä muutoin sekoittuneessa maaperässä. Myöhemmin kokonaisuudessaan esiin tullut hiilensekainen reunus oli paikoitellen nähtävissä jo tasossa 1. Tasoon 3 mennessä ilmiö hahmottui huomattavasti selkeämpänä ja myös jonkin verran pienentyneenä sijoittuen edellä mainitun kiven ympärille. Luonteeltaan epämääräiseksi jäänyt ilmiö on tutkimuksen perusteella tulkittavissa vanhaksi kuopaksi, jonka sisäpuolelle ja ympärille on jostain syystä aseteltu kiviä, joista ainoastaan suurin näyttää liittyvän suoraan kuopan täyttömaahan. Kuoppailmiö jatkui noin 45 cm syvyydelle.

Kaivausalueella 1 havaittiin myös muita luonteeltaan epäselviksi jääneitä ilmiöitä (Kuvat 5 ja 6). Alueen länsipäässä oli jo tasoa 1 kaivettaessa havaittavissa etelänpuoleiseen profiiliin jatkuvat tumma ilmiö, joka oli jossain määrin nähtävissä myös kaivausalueen ulkopuolelle jatkuvana loivapiirteisenä painanteena (Kuva 5). Koska kyseisen painanteen liittyminen alueen muinaiseen käyttöön katsottiin kaivauksen yhteydessä aiheelliseksi selvittää, tänne avattiin yhden neliömetrin laajuinen laajennos 2. Laajennoksen alueella hahmottuva tumma ja muodoltaan epämääräinen ilmiö jatkui varsin syväälle, sillä puhdas pohjamaa saavutettiin vasta noin 65 cm syvyydellä. Tämäkin kuoppailmiö jäi luonteeltaan jokseenkin epäselväksi.

Kuva 5 (vasemmalla). Kaivausalueen länsipäässä havaittu tummaa likamaa ja löytöjä sisältävä ilmiö (Kuva: V. Hakamäki).

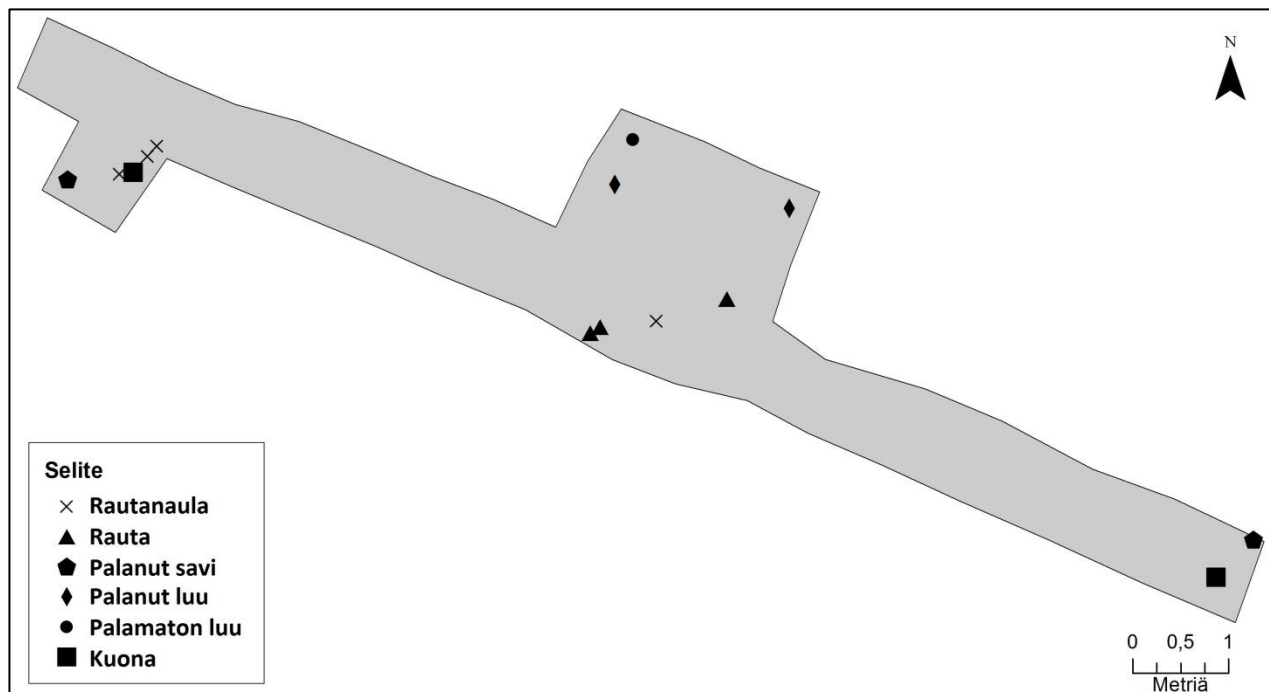
Kuva 6. Kaivausalueen itäpäässä havaittu lapionpistoa muistuttava maaperän häiriö (Kuva: V. Hakamäki).

Kaivausalueen itäpäässä maaperä oli niin ikään lähes kauttaaltaan verrattain viimeaikaisen toiminnan sekoittama ja ainut ihmisperäiseksi tulkittavissa ollut häiriö oli aivan koeojan itäpäässä tavattu tumma, karkean soikea ja halkaisijaltaan noin 25 cm ollut ilmiö (Kuva 6). Kyseessä saattaa olla esimerkiksi vanha lapionpisto.

3.1.1. Kaivausalueen 1 löytöaineisto

Kaivausalueen 1 löydöt koostuvat rautaesineen kappaleista, rautanauloista, sekä pienistä määristä palamatonta ja palanutta luuta. Lisäksi seuralöytönä saatiin talteen yksi kappale palanutta piitä. Lähes kaikki talletetut löydöt ovat fragmentteja, eikä niiden tunnistaminen materiaalitasoa tarkemmin ole mahdollista. Ainoat kaivausalueelta 1 tunnistetut esineet ovat kolme selvästi historialliselle ajalle kuuluvaa rautanaulan katkelmaa, joita alueella tavattiin pääasiassa laajennoksen 2 alueella tutkitusta kuoppailmiöstä. Ainoastaan yksi naula talletettiin kaivausalueen keskivaiheilta, laajennoksesta 1 olleesta ilmiöstä. Muut kaivausalueen 1 metallilöydöt paikannettiin niin ikään laajennoksen 1 alueelta, jossa ne näyttivät pääsääntöisesti liittyvän edellä mainittuun kiviä ja likamaata sisältäneeseen ilmiöön. Näiden kappaleiden tunnistaminen on löytöjen fragmentaarisuuden vuoksi erittäin hankalaa. Osa kappaleista on ohutta rautalevyä/peltiä ja ne voivat olla alun perin peräisin esimerkiksi astiasta. Yksi talteen otettu kappale puolestaan on saumakohdastaan avoinna oleva putken kappale.

Kuva 7. Löytöjen levintä kaivausalueella 1 (Kuva: V. Hakamäki).

Luumateriaalia paikannettiin vain noin 4,2 grammaa. Aineisto koostuu kahdesta palaneesta sekä yhdestä, vain hieman suuremmasta palamattoman luun kappaleesta. Palanutta savea puolestaan löydettiin kaksi kappaletta. Näistä toinen sijoittuu aivan kaivausalueen itäpäähän, kun taas toinen paikannettiin laajennoksesta 2. Lisäksi kaivauksen kuluessa alueelta löydettiin myös kaksi kappaletta tarkemmin määrittämätöntä kuonaa, joiden sijoittuminen kaivausalueelle vastaa palaneen saven levintää (Kuva 7).

3.2. Kaivausalue 2

Kooltaan noin 5 m² ollut kaivausalue 2 (Kartat 4, 7–8) avattiin noin 13 m kaivausalueen 1 eteläpuolella olleen maaperusteisen kiuaspirtin alueelle keskittyen pääasiallisesti rakennusjäännöksen tulisijan alueelle. Koska kaivauksen tässä vaiheessa oli jo käynyt selväksi, että suurin osa alueen rautakautisista kerroksista vaikutti historiallisen ajan toiminnan tuhoamilta, pyrittiin kaivausalueella 2 pääasiallisesti hankkimaan tietoa kyseisen toiminnan luonteesta sekä täsmentämään vanhoilla kartoilla näkymättömän rakennuksen ajoitusta. Aluksi avattu, noin kahden metrin mittainen ja rakennuksen pohjaa, tulisijaa sekä maaperustusta halkova koeoja laajennettiin pintamaan poiston jälkeen kattamaan myös kiukaan luoteenpuoleinen neljännes. Kaivauksen aikataulusta johtuen kiukaan esille saadun osan täysivaltainen tutkimus ei ollut tämänkertaisten kenttätöiden yhteydessä mahdollista. Sen sijaan pintamaan poiston ja ensimmäisen kivikerroksen puhdistuksen jälkeen rakenne dokumentoitiin piirtäen ja valokuvaten. Näin toimittiin myös kivirakenteen ulkopuolisten osien suhteen, jossa kaivaus keskeytettiin välittömästi pintamaanpoiston alaisen tason 0 puhdistamisen jälkeen (Kuva 8).

Esiin kaivetusta kiuasrakenteesta saattoi pintamaan poiston jälkeen erottaa runsaasti palaneita kiviä, mutta myös tiiliä sekä jonkin verran laastia. Lisäksi aivan rakenteen päällä oli nähtävissä kaksi hirttä, jotka muodostivat kulmamaisen puurakenteen kaivausalueen kaakkoiskulmassa. Kivirakenteen ulkopuolella puolestaan oli nähtävissä tummaa likamaata sekä jonkin verran hiekkaa, joskin hiekkaa havaittiin pienissä määrin myös kivirakenteeseen liittyvien hirsien yhteydessä. Hirret liittyvät kiukaan ympärillä tai yläpuolella olleisiin erilaisiin puurakenteisiin. Itse kiuas näyttää sijaitsevan maaperustusten muodostaman neliömäisen rakenteen itäreunalla. Löytöjen perusteella kyseessä on varsin viimeaikainen, kenties 1800-luvulle ajoittuva rakennusjäännös.

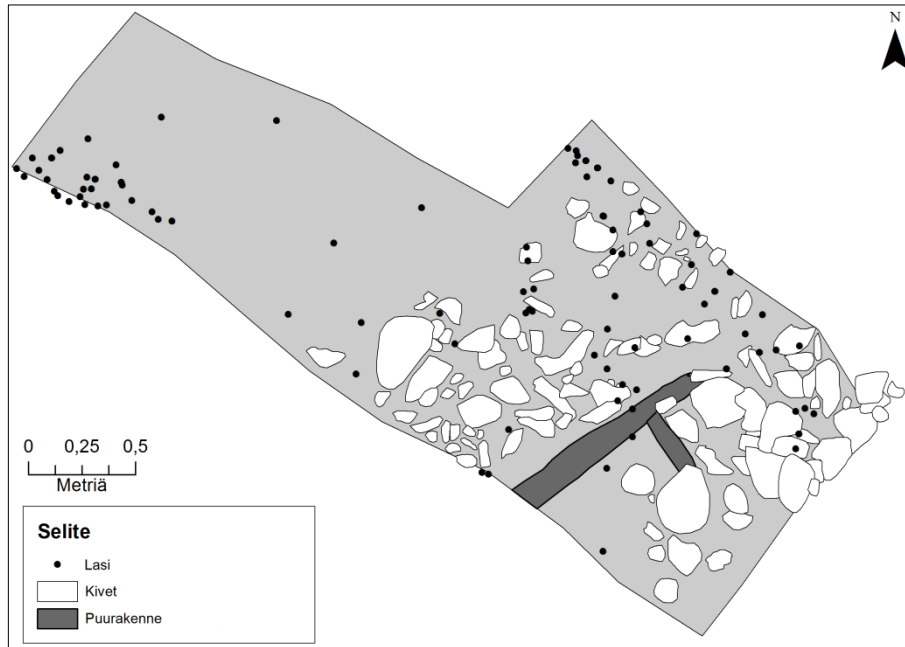
Kuva 8. Pintamaan poiston ja puhdistuksen jälkeen kiuusrakenteen kivet ja puurakenteen osat erottuivat selvästi (Kuva: V. Hakamäki).

3.2.1. Kaivausalueen 2 löydöt

Vaikka kaivausalueella 2 suoritettujen toimenpiteiden rajoittuivat pintamaan poistoon ja rakenteen sekä sen ympäristön dokumentointiin, oli löytöaineisto täällä huomattavasti kaivausalueella 1 tavattua runsaampaa. Sammalen ja pintamaan poiston yhteydessä kerättiin talteen 149 alanumeroa erilaisia historialliselle ajalle sijoittuvia löytöjä. Näistä lukumäärällisesti huomattavan enemmistön muodostavat erilaiset ikkuna- tai astialasin kappaleet, joita paikannettiin kaiken kaikkiaan 173 kappaletta (571 grammaa) pääasiassa kiuaskiveyksen alueelta, mutta myös en edustalta, kaivausalueen länsikulmasta (Kuva 9). Löytöaineistoon kuuluu kookkaitakin lasinsirpaleita ja niistä on tunnistettavissa useita pullon kaula- ja pohjakappaleita.

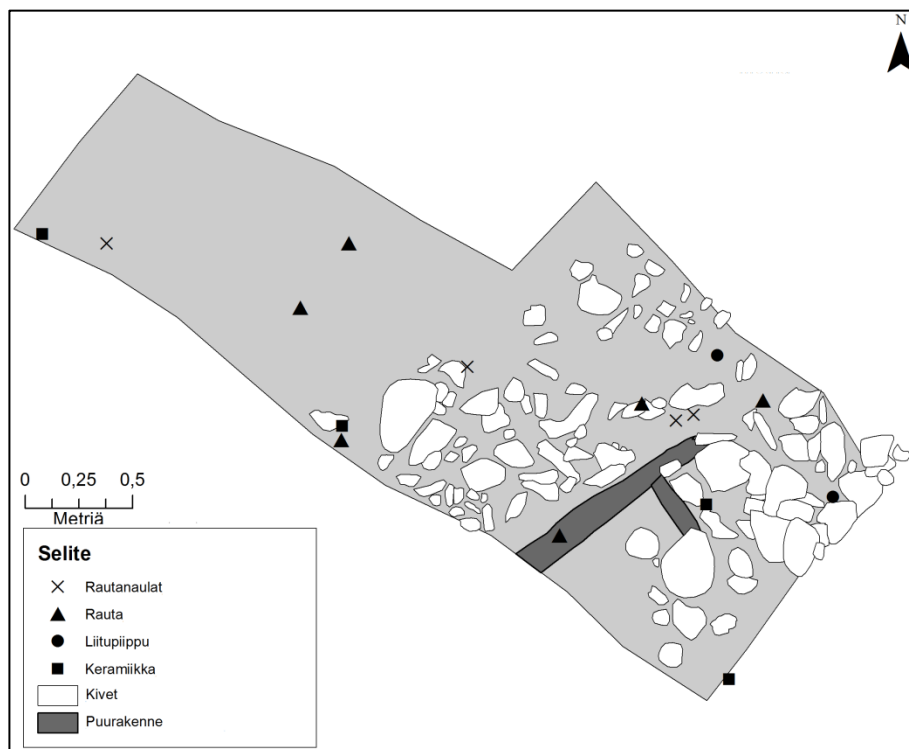
Rautaesineitä ja esineen kappaleita puolestaan löydettiin alueelta parisenkymmentä. Näistä ainakin suurikokoisin on selvästi tunnistettavissa uurrekoristeisen ja korvallisen rauta-astian katkelmaksi, joskin myös monet pienemmistä kappaleista ovat saattaneet alun perin kuulua joko kyseiseen tai johonkin toiseen metalliastiaan. Kaivausalueen 2 metallilöytöihin kuuluu myös neljä

erikoista rautanaulaa. Kaiken kaikkiaan rautaesineitä tai rautaesineen kappaleita talletettiin alueelta noin 940 grammaa ja ne sijoittuivat pääasiallisesti kiuasrakenteen alueelle selkeitä keskittymiä muodostamatta (Kuva 10).

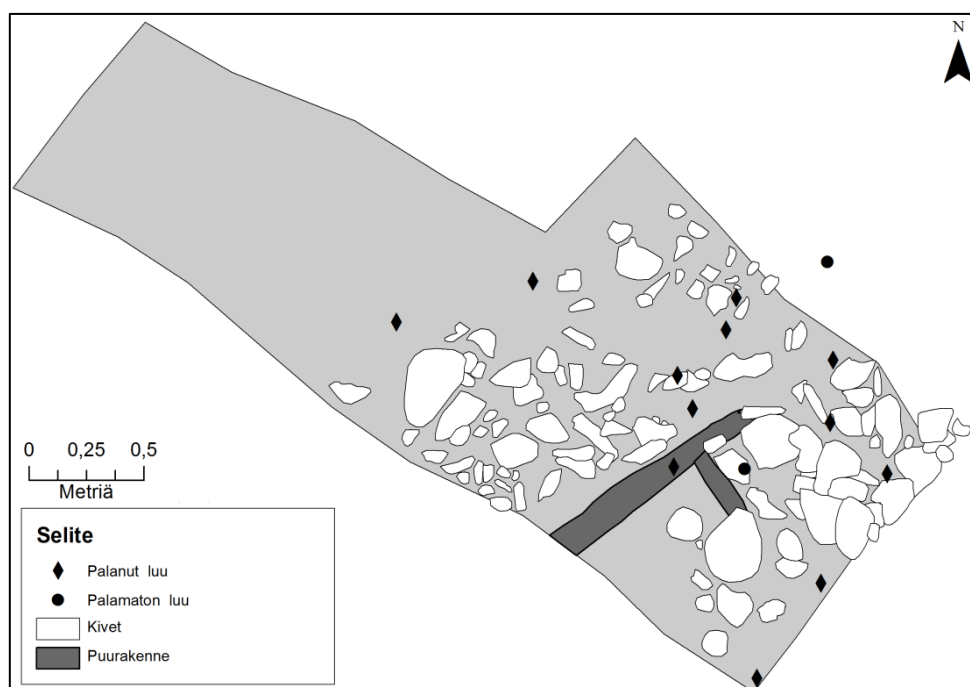
Kuva 9. Lasin levintä kaivausalueella 2 (Kuva: V. Hakamäki).

Kuva 10. Raudan ja keramiikan levintä kaivausalueella 2 (Kuva: V. Hakamäki).

Keramiikkaa tavattiin kaivausalueelta ainoastaan neljä kappaletta (21,3 grammaa). Selvästi historialliselle ajalle kuuluvaan keramiikka-aineistoon kuuluu lähinnä punasavikeramiikkaa ja posliinia. Lisäksi alueelta talletettiin kaksi mahdollista liitupiipun kopan kappaletta. Keramiikan sen paremmin kuin liitupiipun kappaleidenkaan levinnässä ei ollut havaittavissa keskittymiä, vaan aineistoa talletettiin hyvin hajanaisesti kaivausalueen alueelta (Kuva 10).

Lasin, raudan ja keramiikan lisäksi alueelta saatiin talteen pieniä määriä sekä palanutta että palamatonta luuta, joskin jälkimmäisen lukumäärällinen osuus osteologisessa aineistossa on varsin pieni. Todennäköisimmin eläinperäistä luuaineistoa talletettiin kaivausalueelta 2 kaiken kaikkiaan noin 86 grammaa lähinnä kiuaskiveyksen alueelta (Kuva 11).

Kuva 11. Palaneen ja palamattoman luun levintä kaivausalueella 2 (Kuva: V. Hakamäki).

3.3. Koeruudut 1–5

3.3.1. Koeruutu 1

Koeruutu 1 (Kuva 12, Kartta 9) avattiin kohteen länsipuolella olevan jyrkän rinteeseen reunalle. Koeruudun tarkoituksena oli tarkastella mahdollisten kulttuurikerrosten levittäytymistä törmän reunalle, jossa kasvillisuus muuttui vähitellen jonkin verran tiheämmäksi. Koeruudussa ei tavattu

ihmisen aiheuttamia maaperän ilmiöitä tai löytöjä. Sen sijaan alueella näytti olevan noin 30 cm paksu luontainen tulvasavikerros, jonka jälkeen tavattu hiekkakerros voitiin jo todeta steriiliksi ja koeruutu näin ollen löydöttömäksi.

Kuva 12. Koeruutu 1 tutkimuksen eri vaiheissa: vasemmalla koeruutu pintamaan poiston jälkeen ja oikealla pohjaan kaivettuna (Kuvat: V. Hakamäki).

3.3.2. Koeruutu 2

Koeruudulla 2 (Kuva 13, Kartta 10) pyrittiin selvittämään kohteen levittäytymistä alueen pohjois- ja koillispuolille. Täällä maaperässä oli havaittavissa podsolisaatiota, mutta löytöjä, ihmistoimintaan liittyviä ilmiöitä tai rakenteita ei havaittu. Koeruudun kaivaminen keskeytettiin puhtaan pohjamaan tullessa esiin noin 35 cm syvyydellä.

Kuva 13. Koeruutu 2 tutkimuksen eri vaiheissa: vasemmalla koeruutu pintamaan poiston jälkeen ja oikealla pohjaan kaivettuna (Kuvat: P. Pelttari).

3.3.3. Koeruutu 3

Koeruutu 3 (Kuva 14, Kartta 11) avattiin noin 2,7 metriä pääkaivausalueen pohjoispuolelle. Välittömästi pintamaan alla havaittiin tummasta likamaasta muodostava häiriö, joka todennäköisesti liittyy alueen historialliseen ihmistoimintaan. Kyseinen ilmiö ei kuitenkaan osoittanut laajenemisen merkkejä ja seuraavaa kerrosta kaivettaessa ilmiö katosi. Tämän jälkeen silmiin pistäviä häiriöitä ei koeruudun alueella enää havaittu. Kahden edellisen tavoin myös koeruutu 3 osoittautui löydöttömäksi.

Kuva 14. Koeruutu 3 tutkimuksen eri vaiheissa: vasemmalla koeruutu pintamaan poiston jälkeen. Sammalen alta paljastunut tumma likamaa on nähtävissä kuvassa. Oikealla koeruutu pohjaan kaivettuna (Kuvat: V. Hakamäki).

Kuva 15. Koeruutu 4 tutkimuksen eri vaiheissa: vasemmalla koeruutu pintamaan poiston jälkeen ja oikealla pohjaan kaivettuna (Kuvat: V. Hakamäki).

3.3.4. Koeruutu 4

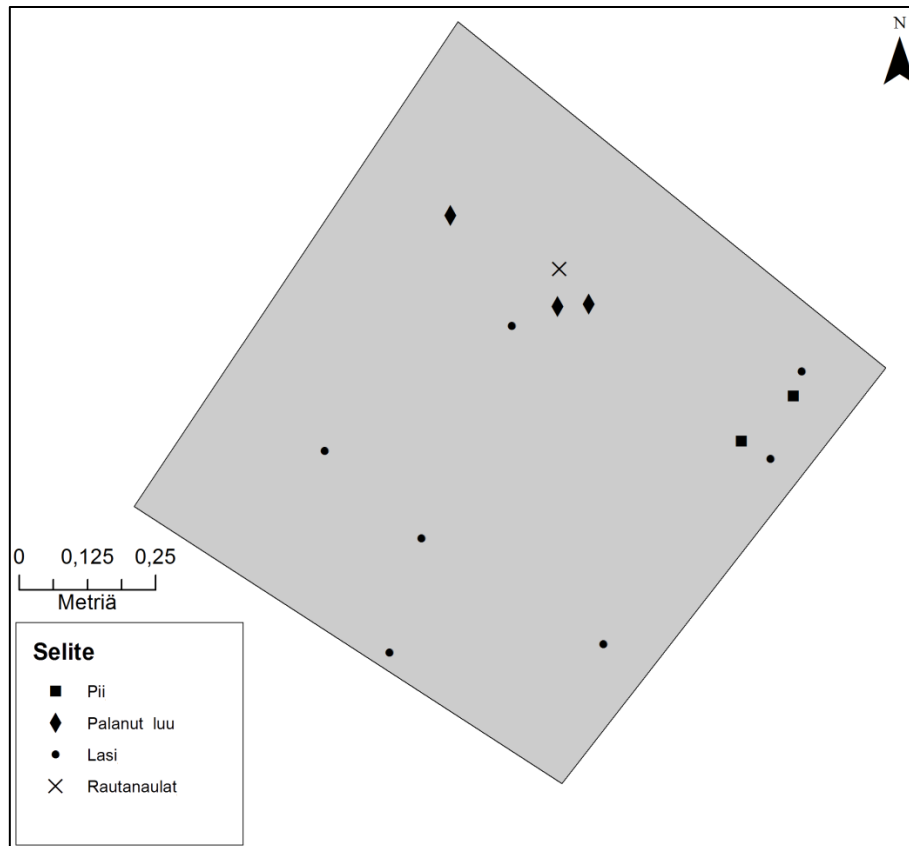
Koeruutu 4 (Kuva 15, Kartta 12) avattiin niin ikään kaivausalueen pohjoispuolelle, noin kahden metrin päähän kaivausalueen 1 länsipäästä, sillä kartoituksessa käytetty metallinilmaisoin reagoi alueella. Pintamaan poiston jälkeen alueella havaittiin yhtenäinen, joskin hyvin ohut huuhtoutumiskerros. Metallinilmaisimen ilmoittama signaali osoittautui historialliselle ajalle sijoittuvan rautaisen naulan aiheuttamaksi. Naulan lisäksi koeruudusta talletettiin yksi kappale piitä. Muuta ihmistoimintaan viittaavaa ei tavattu.

3.3.5. Koeruutu 5

Koeruuduista runsaslöytöisimmäksi osoittautunut koeruutu 5 (Kuva 16, Kartta 13) avattiin kaivausalueen 2 länsipuolelle, noin 6,5 metrin päähän kiuasrakenteesta ja sillä haluttiin tarkastella, kuinka voimakkaina ihmistoiminnan merkit jatkuivat historiallisen ajan rakennusjäännöksen edustalla. Pintamaan poiston jälkeen maaperä koeruudun alueella näyttäytyi likaisen harmaana ja runsaasti pieniä hiilen murusia sisältävänä. Ilmiöt kaivausalueella jatkuivat noin 30 cm syvyydelle kunnes tasaisen kellertävä ja löydötön pohjahiekka saatiin näkyviin. Koeruudun löytöaineisto koostuu pienistä määristä ikkunalasia, palanutta luuta ja piitä sekä yhdestä pienikokoisesta rautanaulasta. Löytöjen levintä koeruudussa 5 on nähtävissä kuvassa 17.

Kuva 16. Koeruutu 5 tutkimuksen eri vaiheissa: oikealla hiilensekainen taso 1 ja vasemmalla tummaa likamaata tasossa 2 (Kuvat: V. Hakamäki).

Kuva 17. Löytöjen levintä koeruudussa 5 (Kuva: V. Hakamäki).

4. JOHTOPÄÄTÖKSET

Kaivausalueella 1 tavattuja varsin epämääräisiksi jääneitä havaintoja ei ole syytä pitää Vesa Ruotsalaisen 2011 löytyneeseen kampariipukseen saattika alueen myöhäisrautakautiseen ja varhaiskeskiaikaiseen käyttöön liittyvinä, vaan todennäköisemmin ne ovat yhteydessä nuorempiin aktiviteetteihin, josta merkinä alueella ovat myös tervahauta, kiukaan jäännös sekä ylipäätään tasoitetulta vaikuttava ja vanhojen ojien halkoma alue. Kaivausalueella 1 havaittujen maaperän häiriöiden viimeaikaisuuteen viittaa myös alueelta talletetut historialliselle ajalle sijoittuvat löydöt, joista erilaiset rautaesineen kappaleet ja naulat muodostavat enemmistön. Myös kaivausalueella 2 tehdyt havainnot ja löydöt viittaavat voimakkaasti historialliseen aikaan. Maaperusteinen nelikulmainen muinaisjäännös on todennäköisimmin pienikokoisen ja verrattain nuoren asuinrakennuksen jäännös. Rakennuksen koilliskulmassa selvästi erottuva kivirakenne on tulkittavissa kiukaaksi tai muuksi suurikokoiseksi tulisijaksi, jonka rakentamiseen on luonnonkivien lisäksi paikoitellen käytetty myös tiiltä ja laastia. Kaivausalueelta paikannettu esineistö on lähinnä jokapäiväiseen toimintaan viittaavaa erilaisten lasin kappaleiden hallitessa löytöaineistoa.

Myöskään yksikään viidestä avatusta koeruudusta ei tarjonnut alueen rautakautiseen käyttövaiheeseen viittaavia havaintoja, joskin erityisesti rakennusjäännöksen edustalle avatusta koeruudusta 5 saatiin verrattain runsaasti historialliseen käyttöön viittaavaa materiaalia.

Kyseessä on siis pääasiallisesti historialliselle ajalle, kenties 1800-luvulle sijoittuva pihapiiri, johon on kuulunut ainakin kiukaallinen asuinrakennus sekä kaivauksen yhteydessä havaittuja maarakenteita. Muinaisjäännökseen on saattanut kuulua myös muita rakennuksia, mutta niiden olemassaolosta ei ole maastoon jäänyt selkeitä merkkejä. Kohteen pohjoispuolella oleva tervahauta on sijaintinsa puolesta luettavissa osaksi muinaisjäännöstä, mutta ajallisesti sen yhteyttä pihapiiriin on vaikea todeta. Näistä historiallisen ajan toiminnoista huolimatta, näyttää varsin todennäköiseltä, että alueella on ollut myös varhaisemmaksi ajoittuva muinaisjäännös, josta tällä hetkellä todistaa alueelta 2011 löydetty kampariipus. Kyseinen muinaisjäännös on kuitenkin huomattavissa määrin tai jopa kokonaisuudessaan myöhemmän ihmistoiminnan ja siihen liittyneen maanmuokkauksen tuhoama. Tästä huolimatta lienee mahdollista, että tästä varhaisemmasta käyttövaiheesta kertovia kerroksia on paikoitellen säilynyt, mutta niitä ei kesän 2015 kaivauksessa onnistuttu paikantamaan.

5. BIBLIOGRAFIA

5.1. Painamattomat lähteet

Hakamäki, Ville. 2013. *Ii, Keskustaajama-alue. Arkeologinen inventointi 5.–7. ja 13. elokuuta 2013.* Kulttuurintutkijain osuuskunta Aura, Oulu.

Hakamäki, Ville. 2014. *II, Illinsaari 3 (Pirttitörmä). Rautakauden lopun ja keskiajan alun asuinpaikan koekaivaus 2.–19.6.2014.*

Kuusela, Jari-Matti. 2013. *Ii. Illinsaari. Suutarinniemi (IIS-13). Myöhäisrautakautisen kalmiston kaivaus keväällä ja kesällä 2013.* Tutkimuskertomus. Oulun yliopisto, arkeologian oppiaine.

Kuusela, Jari-Matti. 2014. *Ii, Illinsaari 2 (Suutarinniemi) IIS-14. Myöhäisrautakautisen kalmiston kaivaus kesällä 2014.* Tutkimuskertomus. Oulun yliopisto, arkeologian oppiaine.

Sarkkinen, Mika. 2009. *Ii, Illinsaari, Historiallisen ajan löytöpaikka.* Tarkastuskertomus. Pohjois-Pohjanmaan museo, Oulu.

Sarkkinen, Mika. 2011. *Ii. Illinsaari (länsi).* Tarkastuskertomus. Pohjois-Pohjanmaan museo, Oulu.

5.2. Tutkimuskirjallisuus

Hakamäki, Ville & Ikäheimo, Janne. 2014. Iin Illinsaaren Pirttitörmä: asuinpaikka rautakauden ja keskiajan taitteesta. *Faravid* 39: 7–22.

Ikäheimo, Janne. 2015. Iin Illinsaaren keskiaikainen tinakannu. *Faravid* 38: 39–59.

Kuusela, Jari-Matti, Ikäheimo, Janne, Hakamäki, Ville, Vilkama, Rosa & Salmi, Anna-Kaisa. 2013. Suutarinniemi: The Late Iron Age/Early Medieval cemetery of Ii (Northern Ostrobothnia, Finland). *Fennoscandia Archaeologica* XXX.

Kuusela, Jari-Matti. 2015. Iin Illinsaaren Suutarinniemen myöhäisrautakautinen kalmisto ja sen konteksti. *Faravid* 40: 5-30.

Okkonen, Jari. 2003. Jättiläisen hautoja ja hirveitä kiviröykkiöitä. *Pohjanmaan muinaisten kiviröykkiöiden arkeologiaa*. Acta Universitatis Ouluensis B52, Oulun yliopisto, Oulu.

6. KARTTALUETTELO

Kartta 1. Yleiskartta tutkimusalueesta. KA1=Kaivausalue 1, KA2=Kaivausalue 2, KR1–5=Koeruudet 1–5.

Kartta 2. Kaivausalueella 1 havaitut ilmiöt ja rakenteet.

Kartta 3. Korkeusmalli alueella olleesta maaperusteisesta rakennusjäännöksestä.

Kartta 4. Kaivausalue 2 pintamaan poiston jälkeinen taso 0.

Kartta 5. Kaivausalue 1. Pinta-arvot (mmpy.).

Kartta 6. Kaivausalue 1. Pohja-arvot.

Kartta 7. Kaivausalue 2. Pinta-arvot.

Kartta 8. Kaivausalue 2. Pohja-arvot.

Kartta 9. Koeruutu 1. Pinta- ja pohja-arvot.

Kartta 10. Koeruutu 2. Pinta- ja pohja-arvot.

Kartta 11. Koeruutu 3. Pinta- ja pohja-arvot.

Kartta 12. Koeruutu 4. Pinta- ja pohja-arvot.

Kartta 13. Koeruutu 5. Pinta- ja pohja-arvot.

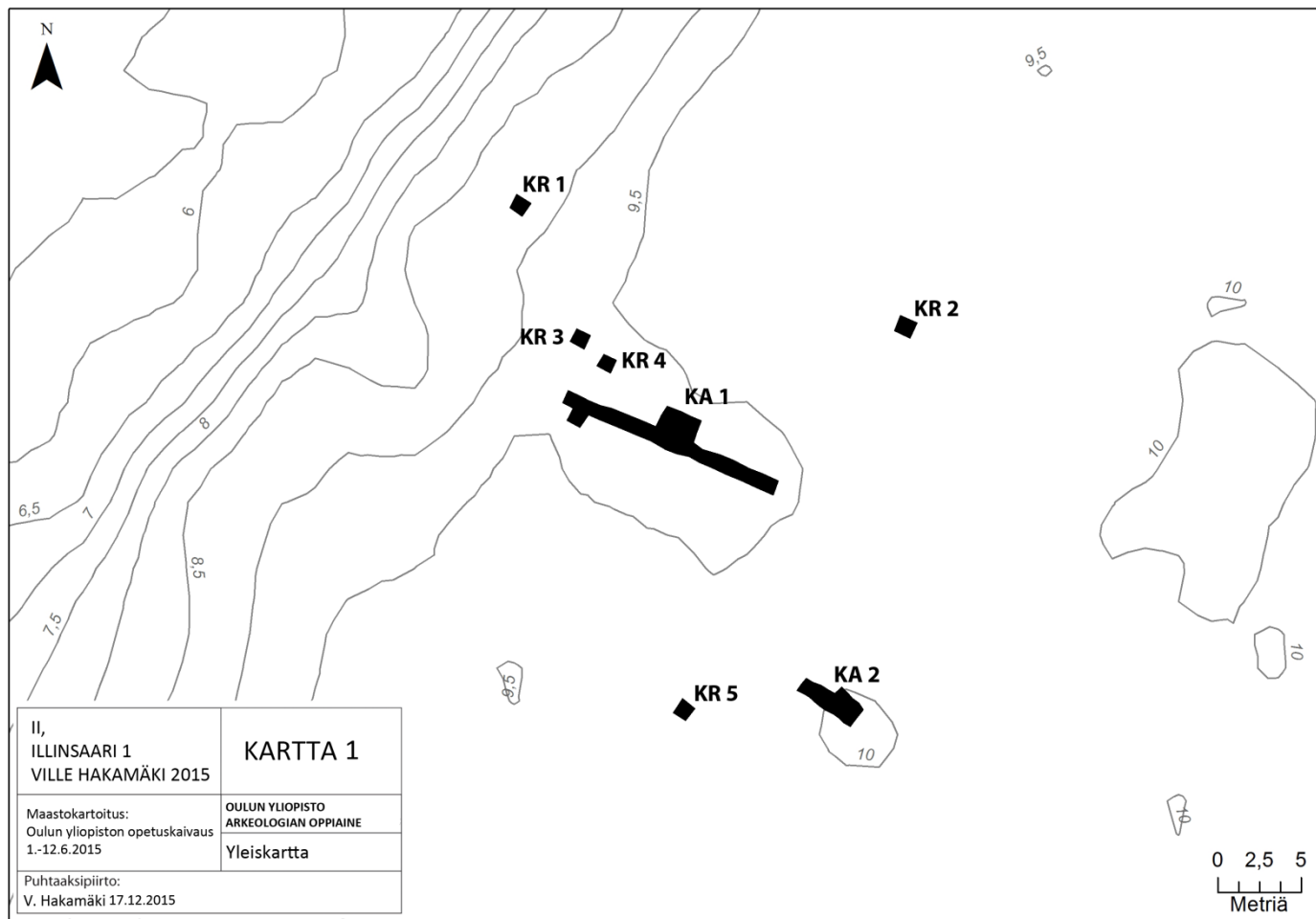
7. KUVALUETTELO (DIGI)

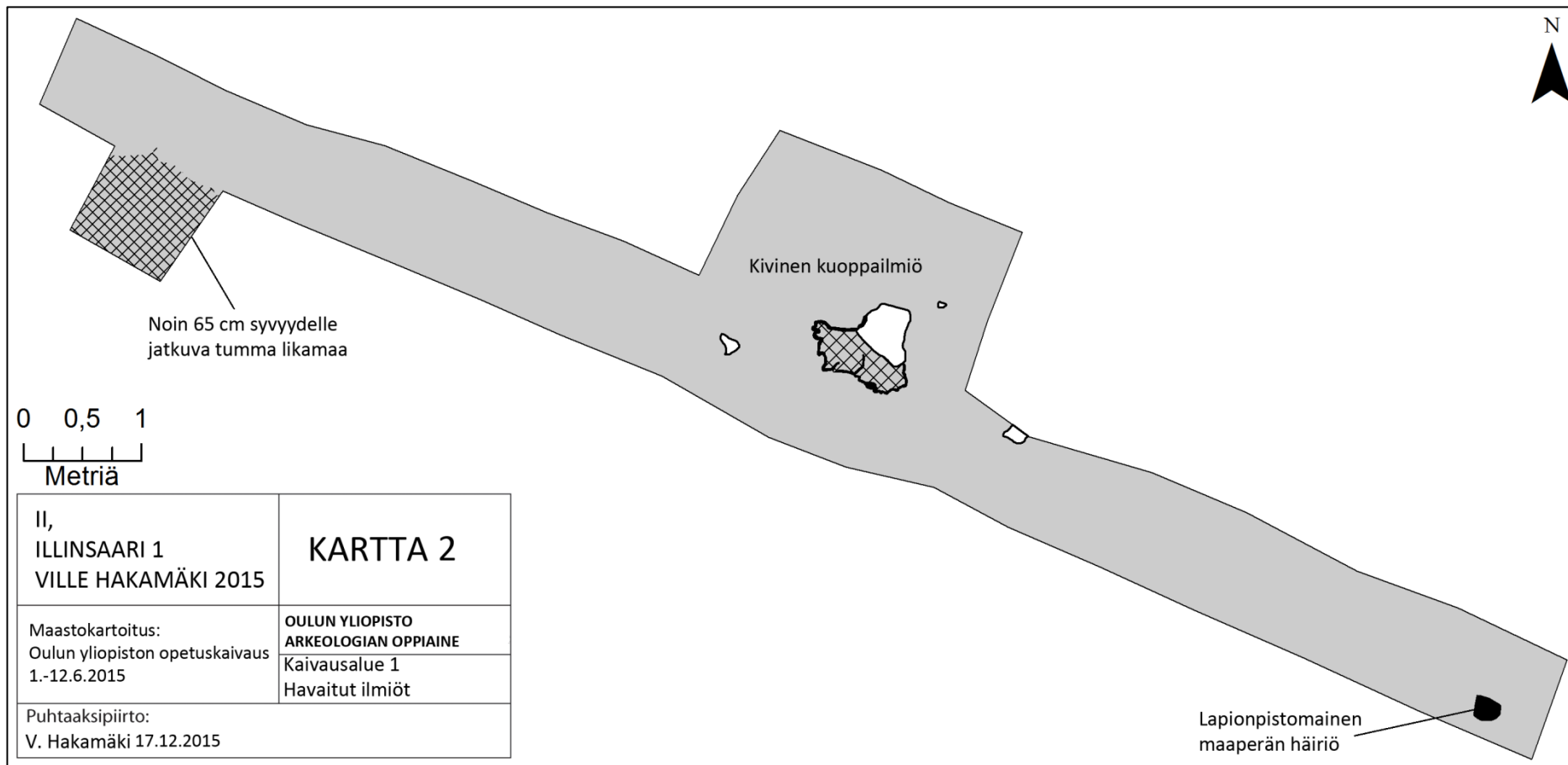
Kuvaajien nimikirjaimet esiintymisjärjestyksessä: A.W. = Anu Wittaniemi, V.H. = Ville Hakamäki, J.I. = Janne Ikäheimo, V.K. = Valtteri Kokko, T.K. = Tuuli Koponen, P.P. = Paula Pelttari.

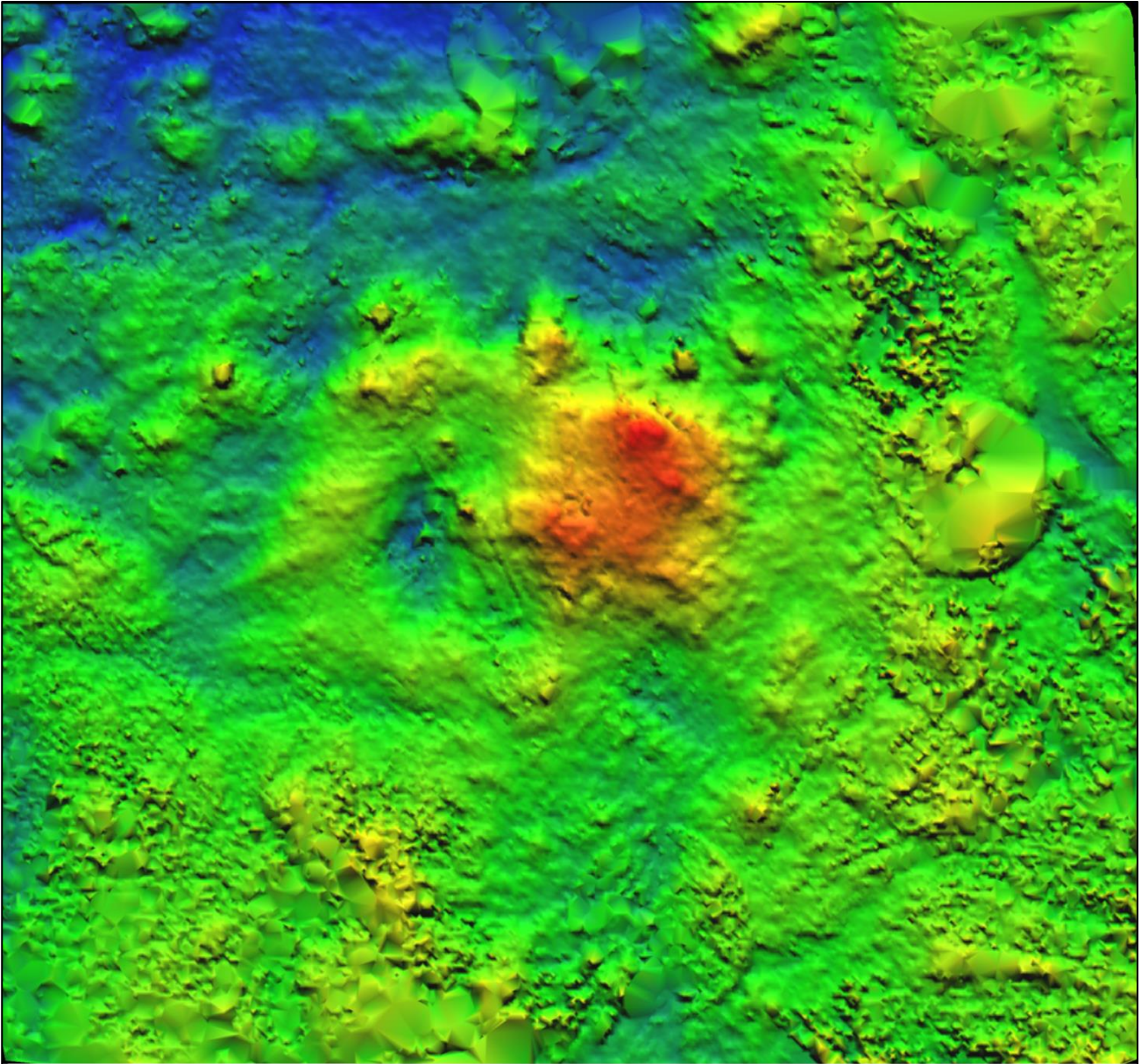
#	pvm	klo	suuntaan	aihe	kuvaaja
1	1.6.	10:49	150	Kaivausalue 1 ennen toimenpiteitä	A.W.
2	"	12:58	ylh.	KM 40491:1, <i>in situ</i>	V.H.
3	"	13:42	100	Rakennuksen perustukset ja kiuasrakenne	J.I.
4	"	14:01	300	Kaivausaluetta 1 kaivetaan	V.H.
5	2.6.	9:41	270	Kaivausalue 1 pintamaan poiston jälkeen	V.K.
6	"	14:38	Ylh.	Koeruutu 1 pintamaan poiston jälkeen	V.H.
7	3.6.	9:11	"	Koeruutu 1, taso 1	"
8	"	9:25	270	Kaivausalue 1, taso 1	"
9	"	9:27	90	"	"
10	"	10:50	Ylh.	Koeruutu 1, taso 2	"
11	"	12:26	"	Koeruutu 1, tumma ilmiö	"
12	"	13:04	"	Koeruutu 1, pohja	"
13	"	13:18	90	Rakennuksen perustukset ja kiuasrakenne	J.I.
14	4.6.	8:48	315	Koeruutu 2 ennen toimenpiteitä	T.K.
15	"	10:09	Ylh.	Koeruutu 2 pintamaan poiston jälkeen	P.P.
16	"	10:34	300	Kaivausalue 1, taso 2	V.H.
17	"	10:34	90	"	"
18	"	10:38	Ylh.	Profiiliin jatkuva tumma ilmiö kaivausalueella 1	V.H.
19	"	11:07	"	Koeruutu 2, taso 1	T.K.
20	"	11:20	"	"Lapion pisto" kaivausalueella 1	V.H.
21	"	13:02	"	Koeruutu 2, taso 2	P.P.
22	"	14:12	"	Koeruutu 2, pohja	"
23	5.6.	12:57	Ylh.	Kaivausalue 1, laajennos 1 tasoon 2 kaivettuna	V.H.
24	"	12:58	90	Ilmiö rajautuu laajennoksen 2 alueelle	"
25	"	13:12	180	Kaivausalue 1, laajennos 2 tasoon 1 kaivettuna	"
26	8.6.	12:39	150	Kaivausalue 1, laajennos 2 tasoon 2 kaivettuna	"
27	"	12:40	300	Kaivausalue 1, laajennos 2 tasoon 2 kaivettuna	"
28	"	13:22	ylh.	Koeruutu 3 pintamaan poiston jälkeen	"
29	"	13:27	"	KM 40491:4, <i>in situ</i>	"
30	"	14:36	"	Koeruutu 3, taso 1	"
31	"		"	Koeruutu 3, taso 2	"
32	9.6.	10:38	200	Kaivausalue 1, laajennos 2 tasoon 3 kaivettuna	"
33	"	11:22	Ylh.	Koeruutu 4 pintamaan poiston jälkeen	"
34	"	12:56	180	Kaivausalue 1, laajennos 1 tasoon 3 kaivettuna	"
35	"	12:57	90	Kaivausalue 1, laajennos 1, taso 3, ilmiö	"
36	"	13:33	"	Kaivausalue 1, laajennos 2 tasoon 4 kaivettuna	J.I.
37	10.6.	10:21	Ylh.	Koeruutu 4, pohja	V.H.
38	"	10:39	180	Kaivausalue 1, laajennos 2 pohjaan kaivettuna	"
39	"	10:40	"	Kaivausalue 1, laajennos 2, eteläporofiili	V.H.

40	"	11:00	Ylh.	Kaivausalue 1, laajennos 1 tasoon 4 kaivettuna	"
41	"	13:25	"	Kaivausalue 1, laajennos 1 pohjaan kaivettuna	"
42	11.6.	8:44	"	Koeruutu 5 pintamaan poiston jälkeen	"
43	"	9:59	90	Kaivausalueen 2 kiuasrakennetta kaivetaan	"
44	"	12:59	Ylh.	Koeruutu 5, taso 1	"
45	"	14:36	120	Kaivausalue 2, kiuaskiveystä	"
46	"	14:38	Ylh.	"	"
47	"	14:40	"	Kiuasrakenteen puuosia	"
48	12.6.	8:22	90	Kaivausalue 2, kiuaskiveystä	"
49	"	8:24	Ylh.	"	"
50	"	9:04	Ylh.	Kiuasrakenteessa on käytetty myös tiiliä	"
51	"	9:22	270	Kaivausalue 1 maisemoituna	"
52	"	10:28	Ylh.	Koeruutu 5, taso 2	"
53	"	11:27	Ylh.	Koeruutu 5, taso 3	"
54	"	11:44	120	Kaivausalue 2 maisemoituna	"

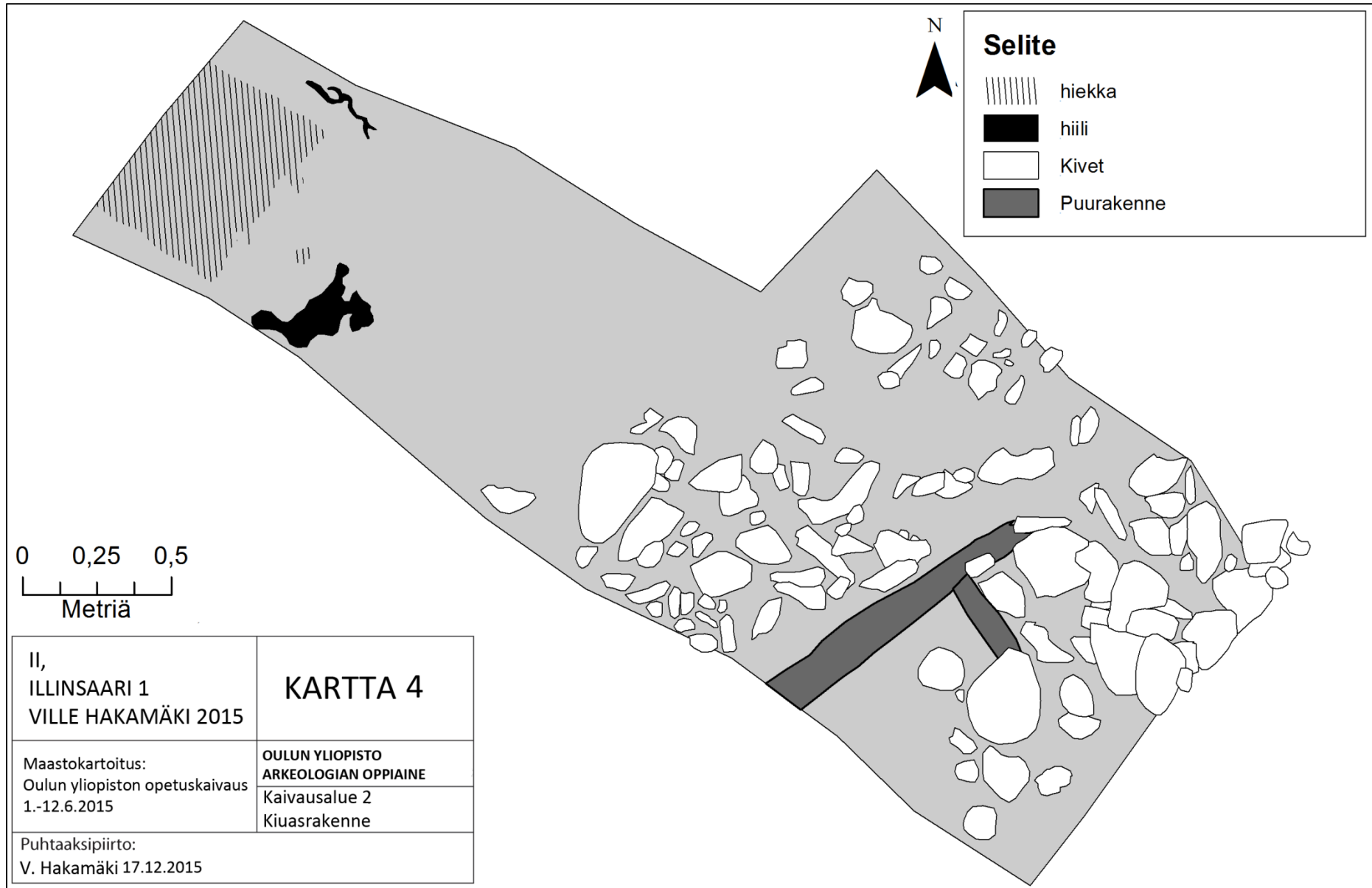
8. KARTAT

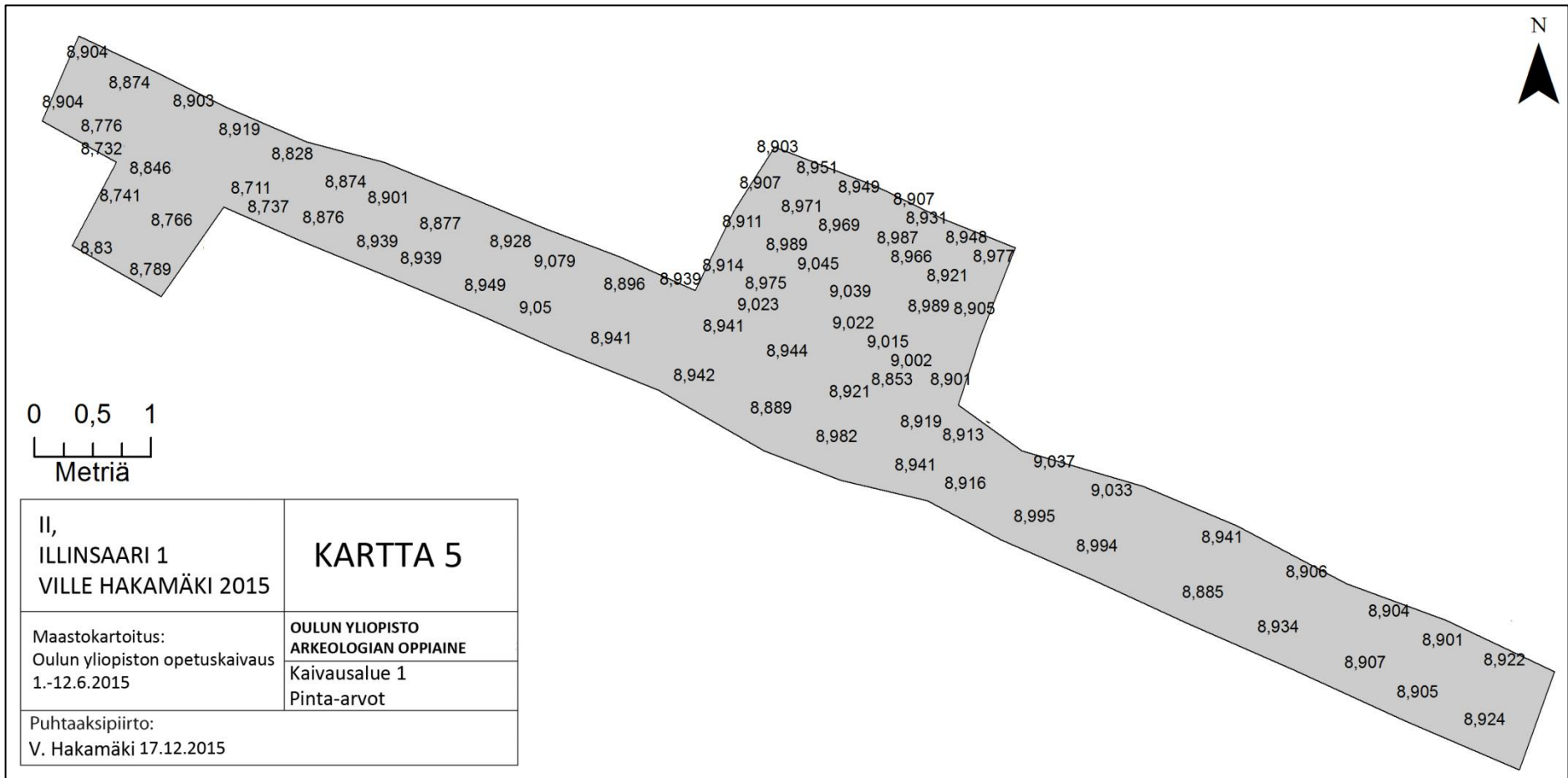

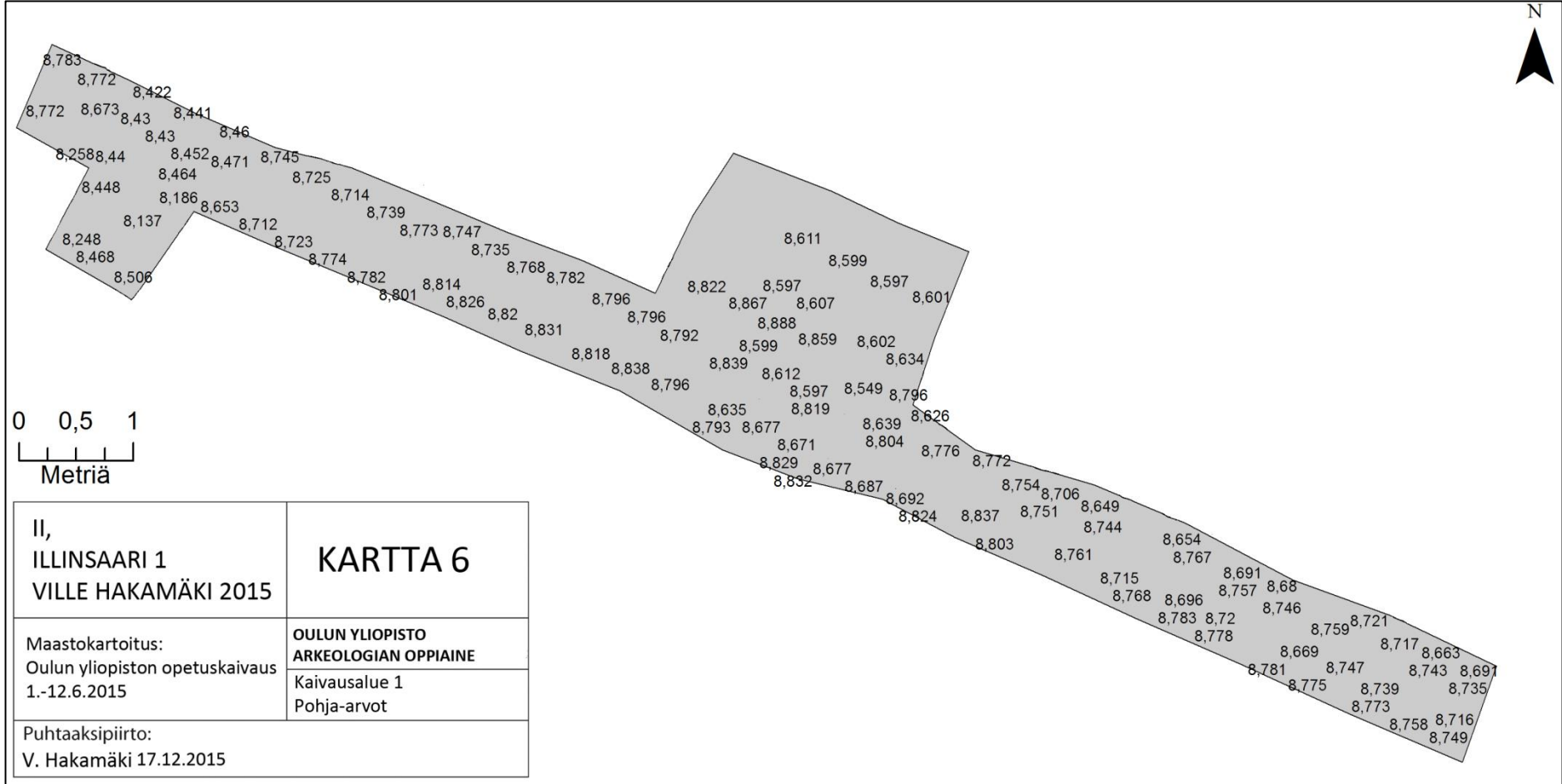

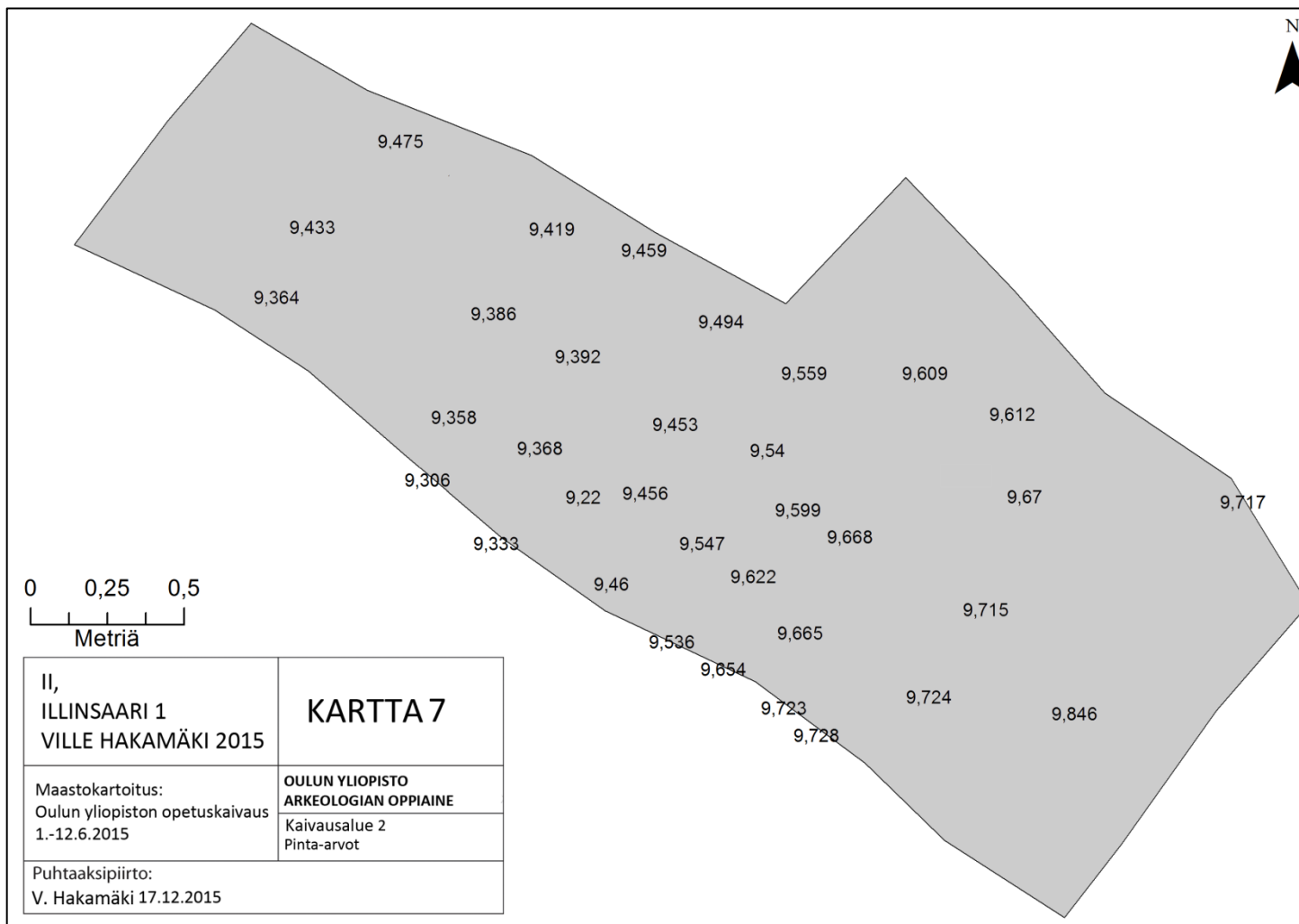

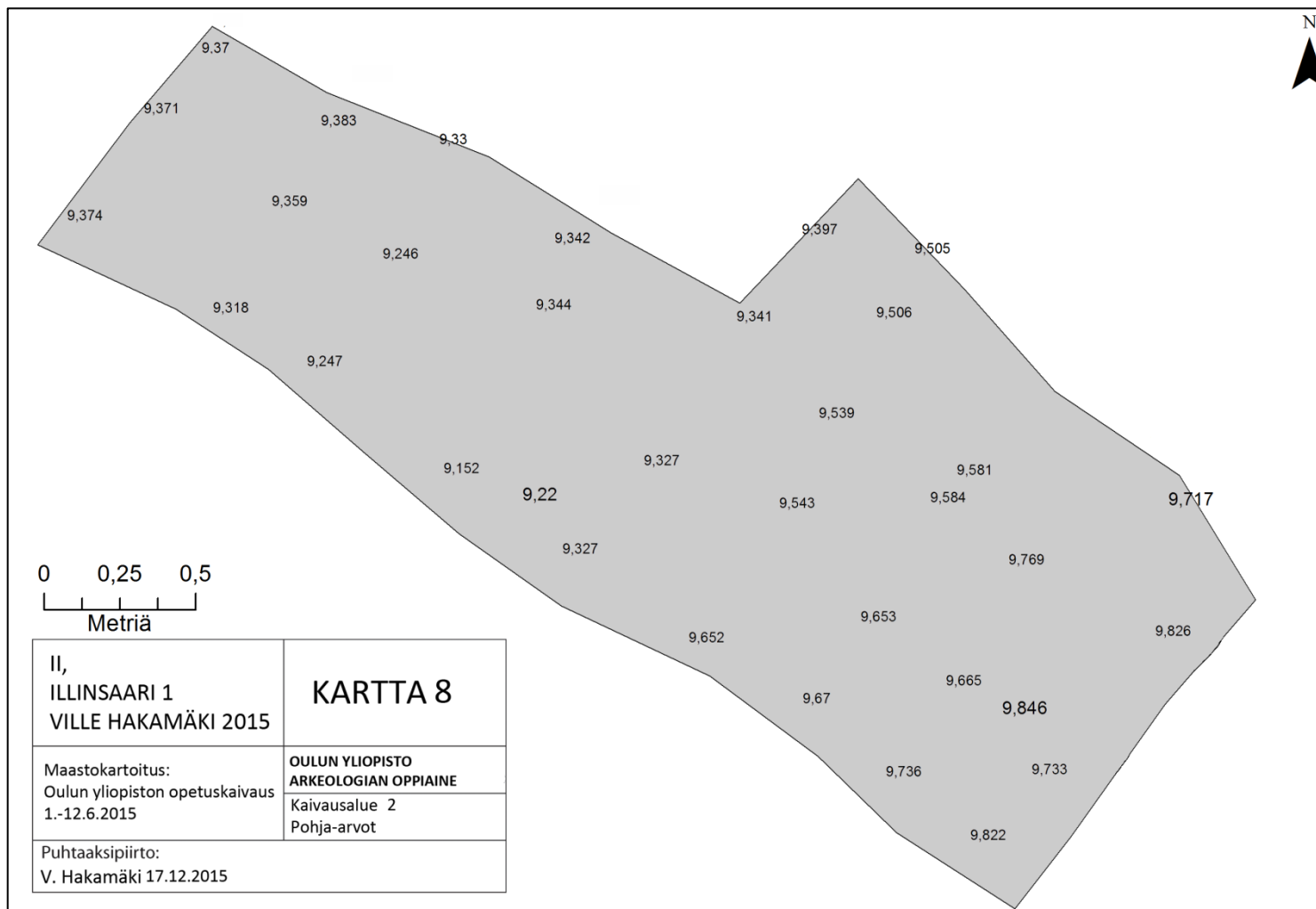
II, ILLINSAARI 1 VILLE HAKAMÄKI 2015	KARTTA 3	N 	 5 metriä
Maastokartoitus: Aki Hakonen 5.6.2015	OULUN YLIOPISTO ARKEOLOGIAN OPPIAINE Pintamalli Hist. ajan rakennuksen pohja		
Jälkikäsitteily: Aki Hakonen 16.12.			

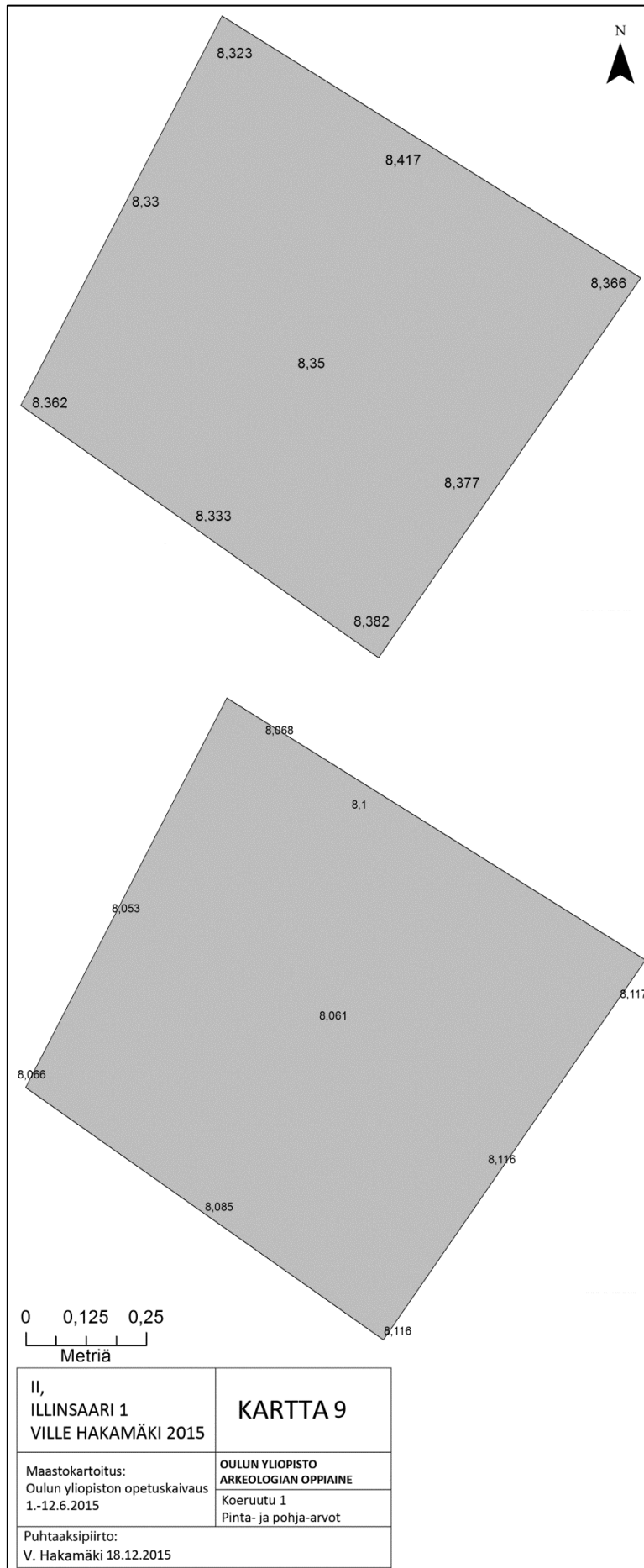

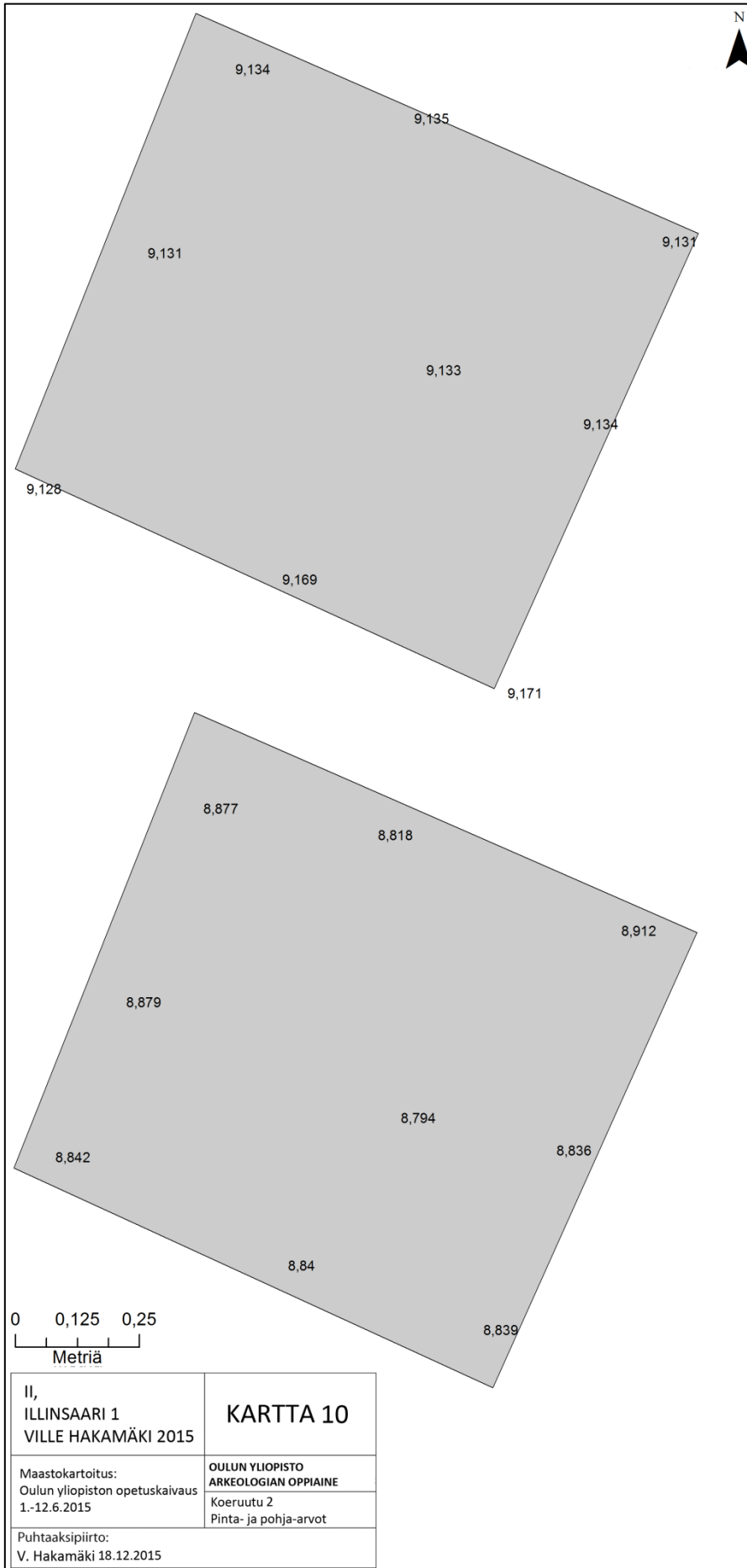

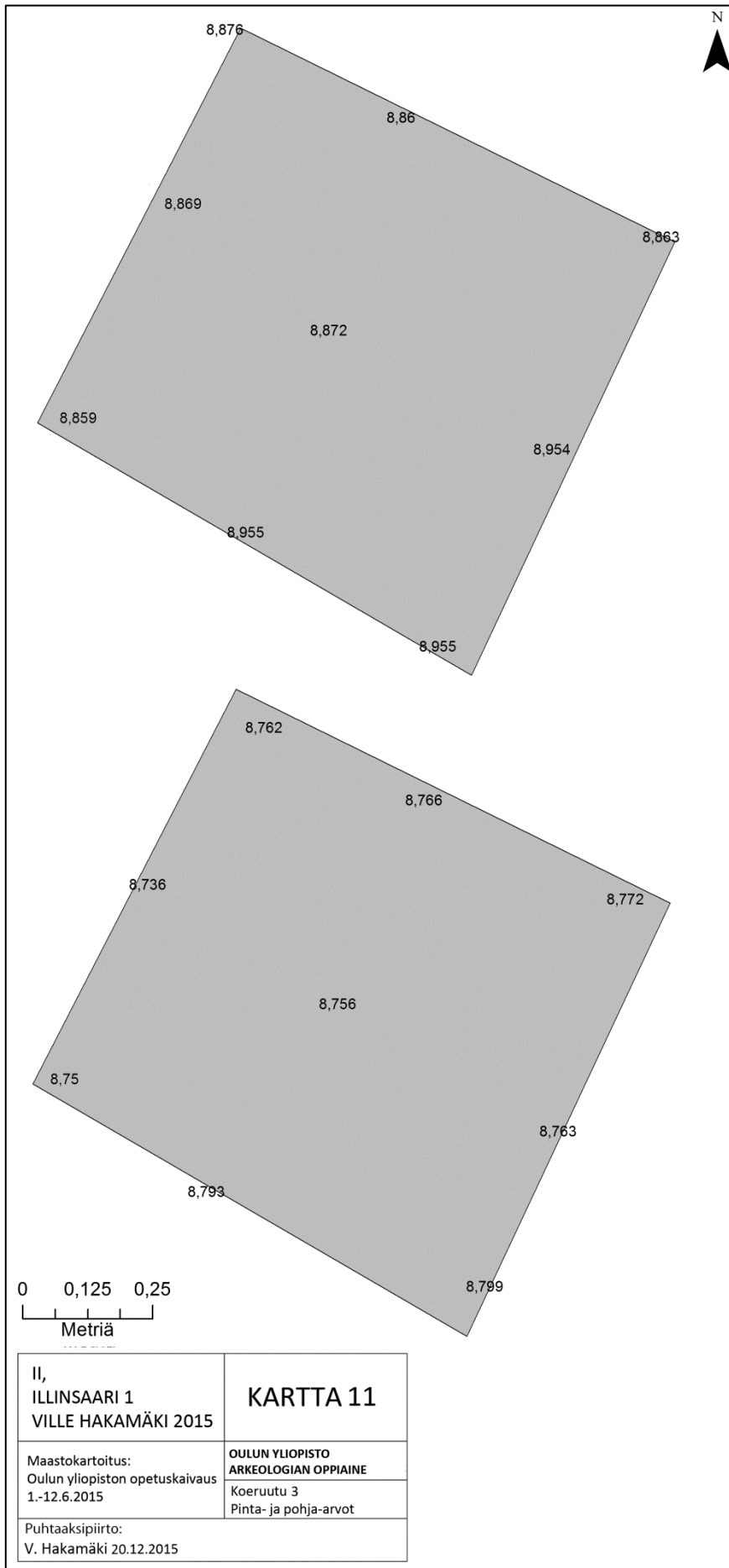
II, ILLINSAARI 1 VILLE HAKAMÄKI 2015	KARTTA 8
Maastokartoitus: Oulun yliopiston opetuskaivaus 1.-12.6.2015	OULUN YLIOPISTO ARKEOLOGIAN OPPIAINE Kaivausalue 2 Pohja-arvot
Puhtaaksi piirto: V. Hakamäki 17.12.2015	

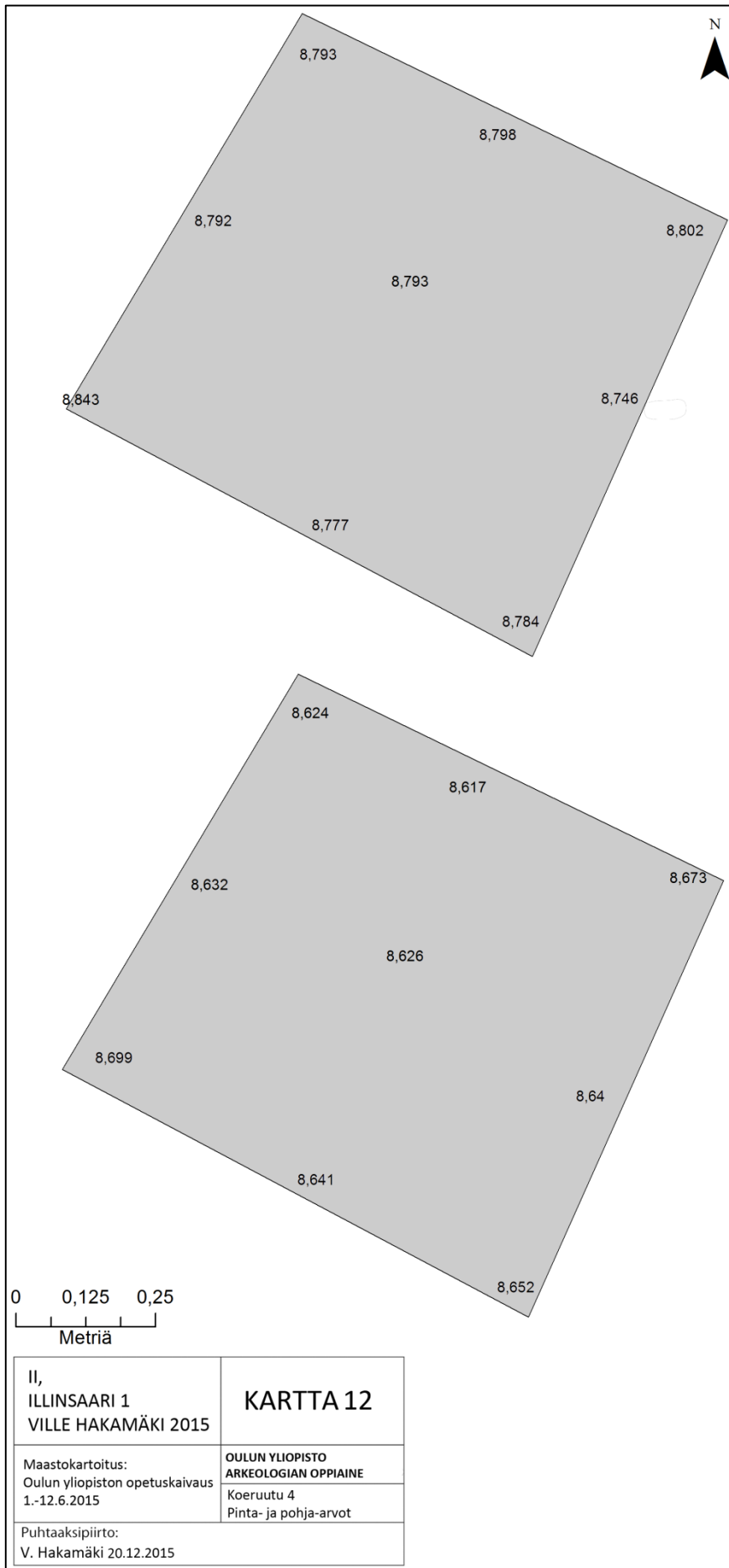

II, ILLINSAARI 1 VILLE HAKAMÄKI 2015	KARTTA 9
Maastokarttoitus: Oulun yliopiston opetuskaivaus 1.-12.6.2015	OULUN YLIOPISTO ARKEOLOGIAN OPPIAINE Koeruutu 1 Pinta- ja pohja-arvot
Puhtaaksi piirto: V. Hakamäki 18.12.2015	

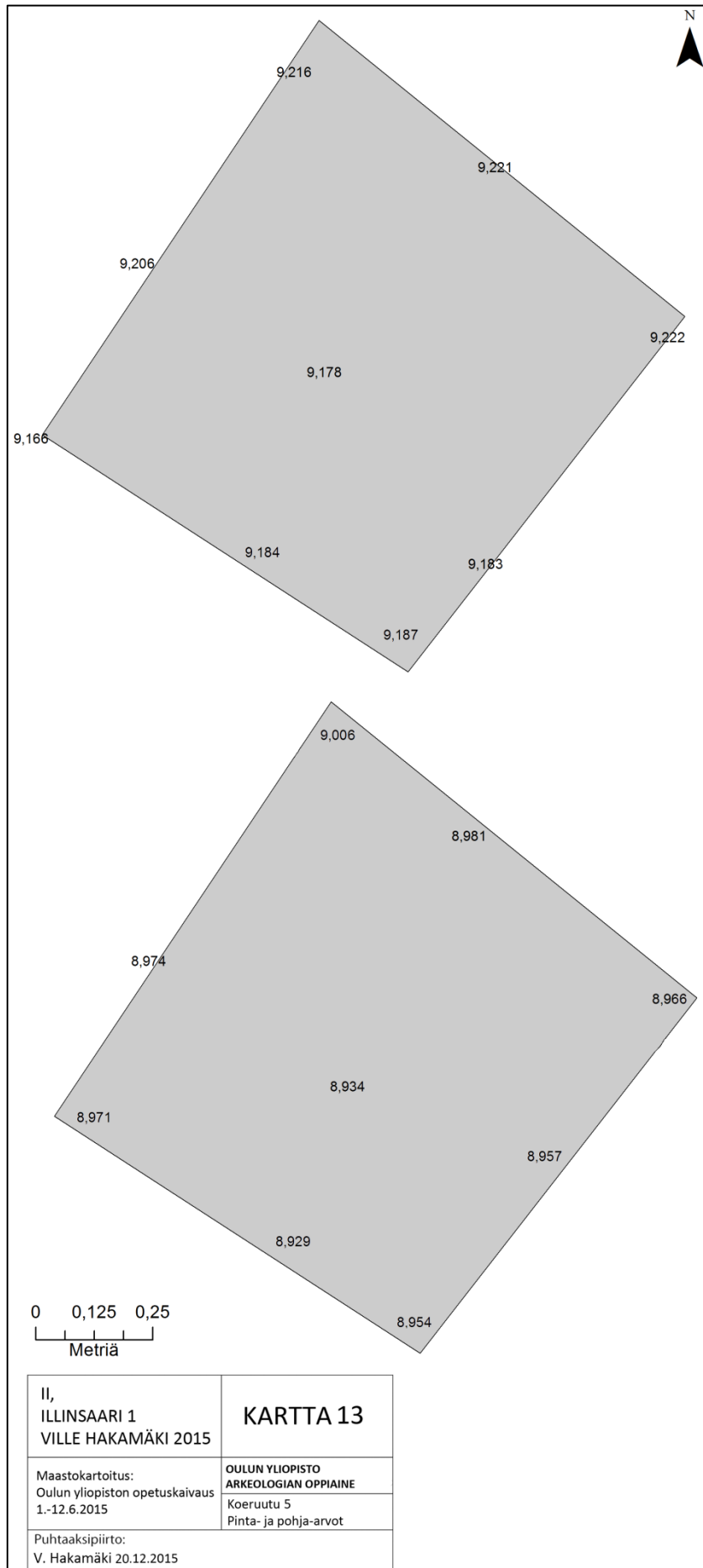

II, ILLINSAARI 1 VILLE HAKAMÄKI 2015	KARTTA 10
Maastokartoitus: Oulun yliopiston opetuskaivaus 1.-12.6.2015	OULUN YLIOPISTO ARKEOLOGIAN OPPIAINE Koeruutu 2 Pinta- ja pohja-arvot
Puhtaaksipiirto: V. Hakamäki 18.12.2015	

II, ILLINSAARI 1 VILLE HAKAMÄKI 2015	KARTTA 12
Maastokartointus: Oulun yliopiston opetuskaivaus 1.-12.6.2015	OULUN YLIOPISTO ARKEOLOGIAN OPPIAINE Koeruutu 4 Pinta- ja pohja-arvot
Puhtaaksi piirto: V. Hakamäki 20.12.2015	

II, ILLINSAARI 1 VILLE HAKAMÄKI 2015	KARTTA 13
Maastokartoitus: Oulun yliopiston opetuskaivaus 1.-12.6.2015	OULUN YLIOPISTO ARKEOLOGIAN OPPIAINE Koeruutu 5 Pinta- ja pohja-arvot
Puhtaaksipiirto: V. Hakamäki 20.12.2015	